

Partners **for**
Innovation

'SUP PROOF'- ALTERNATIEVEN VOOR KUNSTSTOF RIETJES VOOR EENMALIG GEBRUIK

Gebruikersonderzoek & Programma
van eisen en wensen

08 juli 2021 | Jos Vlugter en Rosa Jager

In opdracht van: Klaas van der Sterren | Rijkswaterstaat

INHOUD

1.	Samenvatting	3
2.	Introductie	4
3.	Over het onderzoek	6
4.	Belangrijkste inzichten	7
	1. Gebruik	8
	2. Eigenschappen rietje	11
	3. Hergebruik	21
	4. Impact van rietjes	26
	5. Alternatief	30
5.	Programma van eisen en wensen	34
6.	Huidige alternatieven	40
7.	Conclusie	47
8.	Discussie	48
	Bijlage 1: SUP-richtlijn	49

1. SAMENVATTING

Voor veel mensen met een beperking zijn kunststof wegwerprietjes een belangrijk en noodzakelijk hulpmiddel om prettig, dan wel zelfstandig(er) te kunnen drinken. Net als veel andere plastic producten voor eenmalig gebruik mogen deze rietjes na de invoering van de Europese richtlijn voor kunststofproducten voor eenmalig gebruik (EU 2019/904) echter niet meer worden verkocht. Dit terwijl er geen alternatief voorhanden is dat even veelzijdig is in het gebruik. Hoewel een uitzonderingspositie voor het kunststof wegwerprietje wordt onderzocht, blijft er behoefte aan een geschikt (en duurzamer) alternatief product.

In opdracht van Rijkswaterstaat heeft Partners for Innovation een gebruikersonderzoek uitgevoerd onder ervaringsdeskundigen om de context waarin de rietjes worden gebruikt goed te begrijpen, inzicht te krijgen in de behoeften en wensen van de doelgroep en te bepalen aan welke voorwaarden een dergelijk alternatief moet voldoen.

De belangrijkste conclusies die volgen uit het onderzoek zijn:

1. Waarom, waarvoor, wanneer, waar, hoe, hoe veel & hoe vaak rietjes worden gebruikt verschilt van persoon tot persoon.
2. Er bestaat geen 'favorietje': de eigenschappen van een prettig rietje zijn afhankelijk van de behoeften van de gebruiker en de context waarin het rietje wordt gebruikt.
3. Rietjes (langdurig) hergebruiken is vaak geen optie.

4. Rietjes zijn essentieel: ze hebben een grote impact op veel aspecten van het dagelijks leven.
5. Gebruikers willen verduurzamen, zolang er maar een goed alternatief beschikbaar is.

Samen met de ervaringsdeskundigen is ook gekeken naar reeds beschikbare wegwerp- en herbruikbare rietjes. Hoewel enkele hiervan voor sommige gebruikers, in specifieke situaties een uitkomst kunnen bieden zijn geen van deze alternatieven een universeel geschikt alternatief voor het 'conventionele' kunststof wegwerprietje.

Op basis van deze en de overige inzichten is een programma van eisen en wensen opgesteld. Dit is een document dat door ontwerpers wordt gebruikt als startpunt voor het ontwerpproces en om te controleren of een concept aan de behoeften van de eindgebruiker voldoet.

2. INTRODUCTIE

Achtergrond

Met de invoering van de Europese richtlijn voor kunststofproducten voor eenmalig gebruik (EU 2019/904) (hierna: SUP), geldt vanaf 3 juli 2021 een verbod op diverse kunststof producten voor eenmalig gebruik, waaronder rietjes. Verschillende groepen mensen met een lichamelijke beperking zijn echter in meer of mindere mate afhankelijk van deze rietjes bij het drinken en/of eten. Hoewel hiervoor in de richtlijn een uitzondering wordt gemaakt, moeten bestaande kunststof wegwerprietjes daarvoor eerst een medische certificering krijgen. Dit is een ingewikkeld en tijdrovend proces. Daarom wordt parallel hieraan onderzocht of er een duurzaam, 'SUP proof'-alternatief kan worden ontwikkeld dat in de behoefte van de genoemde doelgroepen kan voorzien. Rijkswaterstaat heeft Partners for Innovation gevraagd dit onderzoek uit te voeren.

Dit rapport beschrijft de resultaten van een kwalitatief gebruikersonderzoek naar de behoeften van mensen die vanwege hun handicap rietjes gebruiken. De opgedane inzichten zijn vertaald naar een zogenaamd 'Programma van eisen en wensen'. Dit is een document waarin wordt vastgelegd wat de minimale vereisten en overige eigenschappen zijn waar een volwaardig alternatief aan zou moeten voldoen.

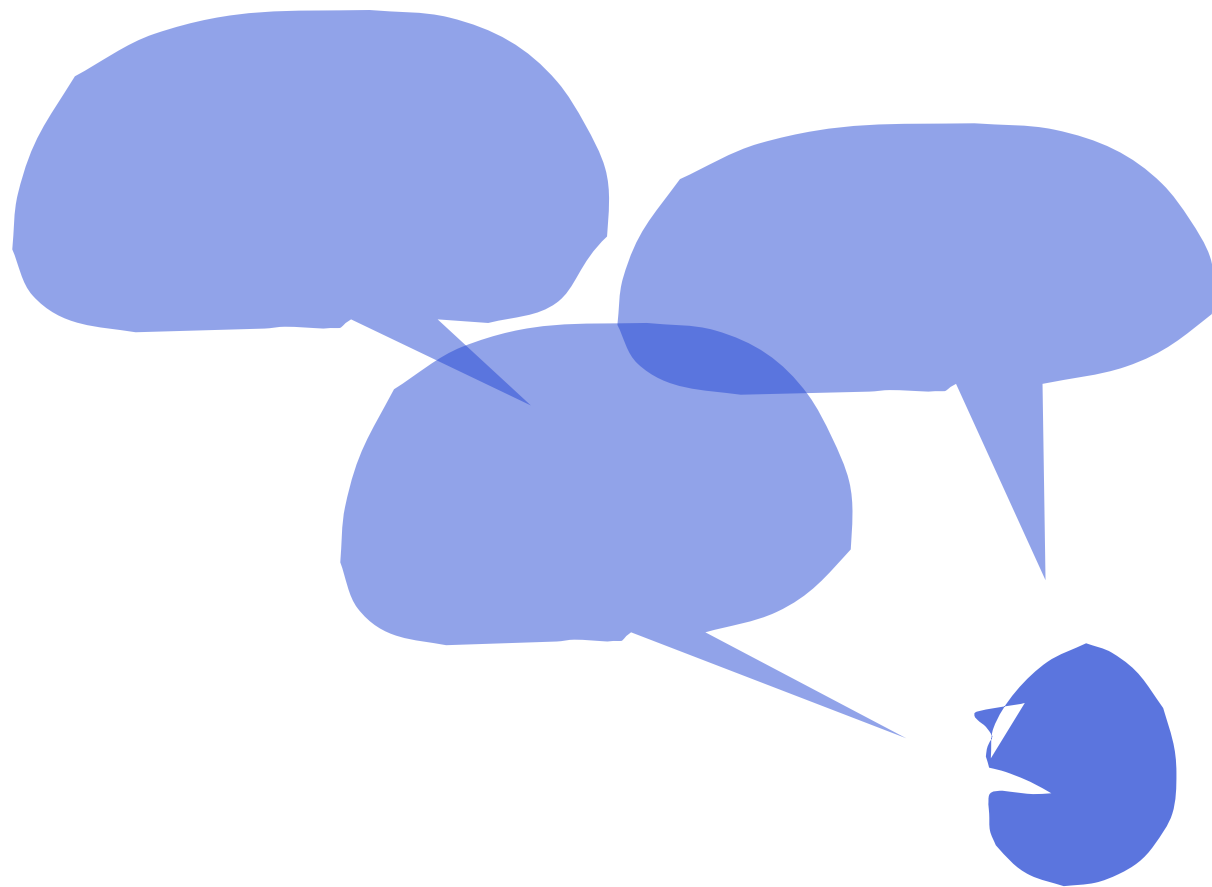
Over het project

Aan de hand van deskresearch naar afhankelijkheid van rietjes aan de hand van bestaande bronnen om een eerste beeld van het probleem te krijgen. Vervolgens is er een gebruikersonderzoek gedaan met 9 mensen die in meer of mindere mate afhankelijk zijn van het gebruik van rietjes. De inzichten hiervan zijn geclusterd om tot algemene inzichten te komen. Deze zijn gepresenteerd in deze rapportage. Ook is aan de hand van deze inzichten het uiteindelijke Programma van eisen en wensen opgesteld.

Dankwoord

De auteurs willen alle ervaringsdeskundigen die aan het onderzoek hebben deelgenomen hartelijk bedanken voor het delen van hun waardevolle ervaringen en inzichten.

Hiernaast willen we Xandra Koster (Ieder(in)) bedanken voor haar advies met betrekking tot het onderzoek en haar inzet bij het werven van de ervaringsdeskundigen.

3. GEBRUIKERS- ONDERZOEK

Inzichten van ervaringsdeskundigen

3. OVER HET ONDERZOEK

Doel van het onderzoek

Het doel van het gebruikersonderzoek is het opdoen van kwalitatieve inzichten over hoe en in welke context rietjes worden gebruikt door de doelgroep. Het tweede doel is het valideren, aanvullen en aanscherpen van het preliminaire (voorlopige) 'Programma van eisen en wensen'. Dat wil zeggen, aan welke eisen moet een alternatief voor kunststof wegwerprietjes *tenminste* voldoen?

Het onderzoek kan als basis gebruikt worden voor de eventuele ontwikkeling van een alternatief, 'SUP proof'-rietje.

Methode

Om bovenstaande vragen te kunnen beantwoorden, is gekozen voor een kwalitatief onderzoek door middel van interviews met ervaringsdeskundigen.

Vorbereidende opdracht

Voorafgaand aan het interview kregen de deelnemers per e-mail enkele vragen toegestuurd met het verzoek om hier de daarop volgende dagen over na te denken. Zij werden hierdoor aangezet om ter voorbereiding op het gesprek bewust met het onderwerp bezig te zijn zodat zij vervolgens hun gedachten hierover gemakkelijker zouden kunnen uitten.

Interviews

Het eerste deel van de interviews bestond uit een semigestructureerd vraaggesprek aan de hand van een interviewscript. In het tweede deel werd de deelnemer naar diens mening gevraagd over een aantal eigenschappen voor een te ontwikkelen alternatief, afgeleid van het preliminaire Programma van eisen en wensen.

De interviews duurden ongeveer 60 minuten en vonden (i.v.m. de coronamaatregelen) plaats via een videoverbinding.

Deelnemers

Het werven van de deelnemers verliep via een oproep die is verspreid door *leder(in)*, een overkoepelende organisatie in Nederland van en voor mensen met een lichamelijke handicap, een verstandelijke beperking of een chronische ziekte, en aangesloten belangenverenigingen.

Aan het onderzoek hebben 9 ervaringsdeskundigen deelgenomen, die ieder vanwege verschillende redenen gebruik maken van rietjes. Redenen voor het gebruik van rietjes zijn bijvoorbeeld verminderde spierkracht in de armen, beperkte motoriek, trillen, spasmen en (chronische) vermoeidheid. 3 deelnemers zijn momenteel actief als belangenbehartiger, of zijn dat in het verleden geweest.

Uitspraken van de deelnemers zijn in dit rapport geanonimiseerd met een kleurcode (bijvoorbeeld: 'deelnemer Geel').

4. BELANGRIJKSTE INZICHTEN

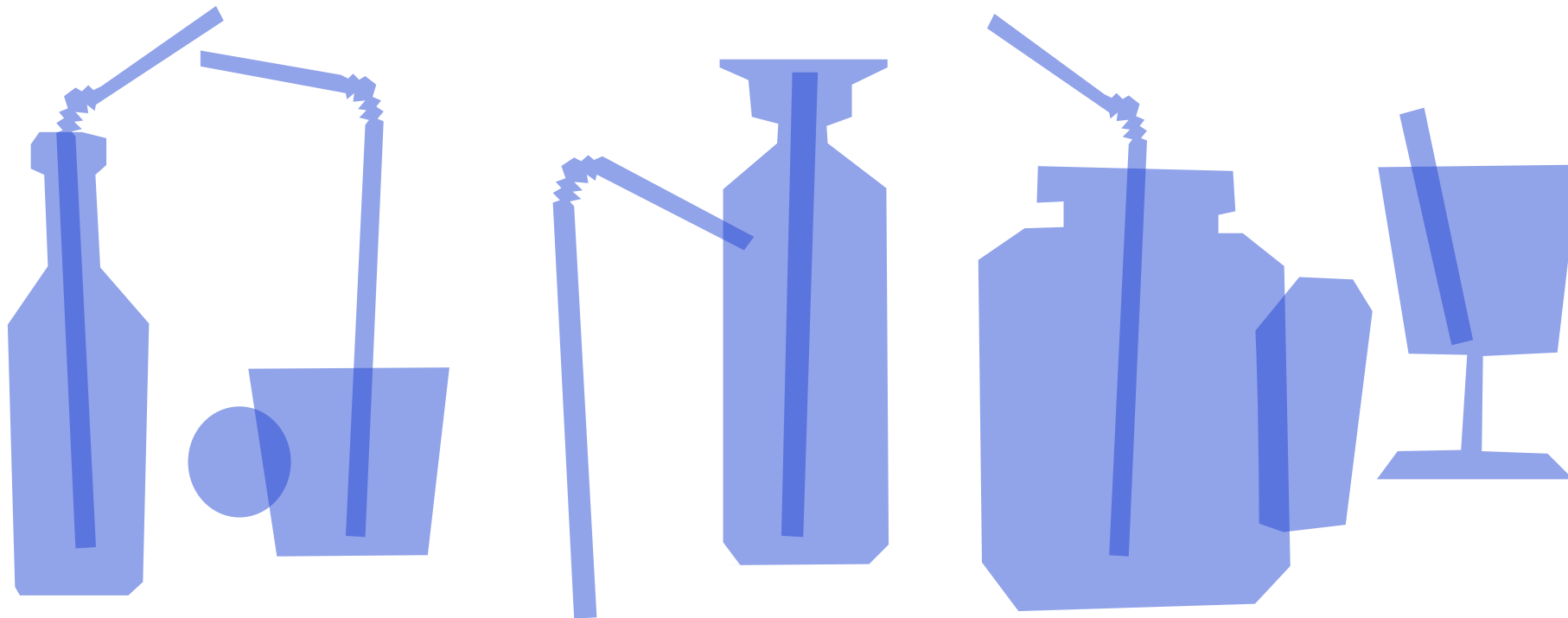
In dit hoofdstuk worden de belangrijkste inzichten uit het gebruikersonderzoek toegelicht, geïllustreerd met quotes van de deelnemers.

Belangrijkste inzichten:

1. Waarom, waarvoor, wanneer, waar, hoe, hoe veel & hoe vaak rietjes worden gebruikt verschilt van persoon tot persoon.
2. Er bestaat geen 'favorietje': de eigenschappen van een prettig rietje zijn afhankelijk van de behoeften van de gebruiker en de context waarin het rietje wordt gebruikt.
3. Rietjes (langdurig) hergebruiken is vaak geen optie.
4. Rietjes zijn essentieel: ze hebben een grote impact op veel aspecten van het dagelijks leven.
5. Gebruikers willen verduurzamen, zolang er maar een goed alternatief beschikbaar is.

4.1 WAAROM, WAARVOOR, WANNEER, WAAR, HOE, HOEVEEL & HOE VAAK RIETJES WORDEN GEBRUIKT VERSCHILT VAN PERSOON TOT PERSOON.

4.1 WAAROM, WAARVOOR, WANNEER, WAAR, HOE, HOEVEEL & HOE VAAK RIETJES WORDEN GEBRUIKT VERSCHILT VAN PERSOON TOT PERSOON.

4.1.1 De mate waarin de gebruiker afhankelijk is van een (kunststof wegwerp) rietje verschilt per persoon.

De doelgroep is zeer gevarieerd en de redenen voor het gebruik van een rietje zijn zeer gevarieerd. Redenen voor het gebruik van rietjes zijn bijvoorbeeld verminderde spierkracht in de armen, beperkte motoriek, trillen, spasmen en (chronische) vermoeidheid. Dit betekent dat ook de mate waarin de gebruikers afhankelijk zijn van een rietje per persoon verschilt.

GEEL: "Als ik niet iemand heb om mijn glas dan vast te houden, is het makkelijker als ik een langer rietje heb, want dan hoef ik zelf minder te bewegen."

ROOD: "Het kan zijn dat ik in de toekomst nog wat meer afhankelijk wordt van rietjes. In het verleden had ik ze overal voor. Toen dronk ik alles met een rietje"

ROZE: "Als ik een ontzettend slechte dag heb dan is het al heel erg moeilijk om eten naar binnen te schuiven. (...)Wat ik dan heel erg prettig vind aan drinken, dan heb ik een groot glas en daar heb ik een rietje in en die hoef ik dan niet op te tillen, mijn hoofd te bewegen. Optillen is voor mij best wel zwaar."

LICHTGROEN: "Ik gebruik zelf dus ook een rietje. Ik ben daar niet per se afhankelijk van het plastic rietje maar ik moet wel zeggen dat ik die wel het prettigst vind."

4.1.2 Hoe regelmatig de gebruiker een rietje gebruikt verschilt per persoon .

Waar de ene gebruiker 10 rietjes per jaar gebruikt, gebruikt de andere gebruiker 10 rietjes per dag.

BLAUW: (Hoeveel rietjes per jaar?) "Het kunnen er ook 20 zijn, voor mijn gevoel heb ik ze zelden nodig."

GEEL: "Ik denk dat ik er ongeveer tussen de 6 en 10 per dag gebruik."

ROZE: "Ik heb er nu een pak van 100. Dus als ik er 1 per dag gebruik, dan kunnen we even vooruit."

4.1 WAAROM, WAARVOOR, WANNEER, WAAR, HOE, HOE VEEL & HOE VAAK RIETJES WORDEN GEBRUIKT VERSCHILT VAN PERSOON TOT PERSOON.

4.1.3 De mate van hulp bij het gebruik van een rietje verschilt per individu.

Veel deelnemers krijgen hulp van zorgverleners door de dag heen. De mate van hulp bij het gebruik van een rietje verschilt per persoon. Het drinken met het rietje kan worden klaargezet door de zorghulp. In sommige gevallen wordt het glas met rietje aan de mond gehouden door de zorghulp. Sommigen kunnen het rietje van het ene naar het andere glas overzetten door het vast te pakken met hun lippen. Er zijn ook gebruikers die geen zorghulp hebben en zelfstandig hun rietje gebruiken.

PAARS: "Soms gaat het rietje van het ene naar het andere glas met mijn mond. Dan moet ik het rietje met mijn mond kunnen optillen."

GEEL: "Ik kan zelf geen ander rietje pakken dan die ik hier heb staan. Ik heb normaal gesproken hulp."

ORANJE: "Als er een buigbaar deel in zit dan buigen ze (*iemand die helpt*) het ook, ook als ik boven mijn kopje zit. Als ze dat zo brengen dan moet ik weer helemaal mijn lichaam buigen."

4.1.4 Wanneer, waar en waarvoor de gebruiker een rietje gebruikt verschilt per individu.

Wanneer, waar en waarvoor iemand een rietje gebruikt is afhankelijk van de context. Sommige gebruikers hebben altijd, in iedere situatie en voor iedere soort drank/vloeibaar voedsel een rietje nodig, maar dit geldt zeker niet voor iedereen. Zo kan iemand bijvoorbeeld alleen een rietje gebruiken wanneer zij buitenshuis zijn, wanneer zij erg moe zijn of alleen maar voor bepaalde dranken.

LICHTGROEN: "Als ik uit buitenshuis ben en geen water drink. Water doe ik zonder rietje want dat vind ik niet zo heel lekker. De smaak van het water wordt ook anders dan. Ik vind het bij water ook wel prettig om een volle slok te hebben. Dan is het ook niet erg als ik toevallig een beetje mors."

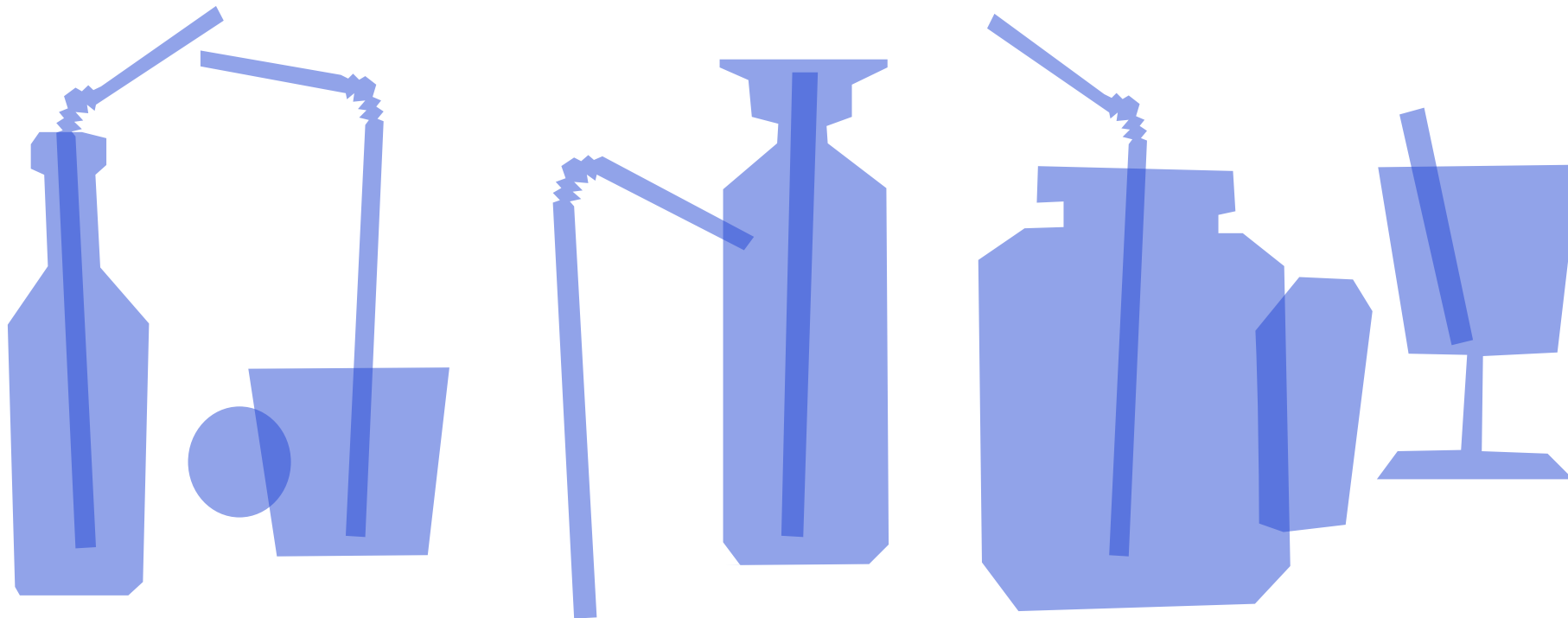
PAARS: "Alles, water, thee, koffie, biertje, alcoholvrij. Alles. Ik kan geen glas hanteren. Afhankelijk van hoe dik het is drink ik ook wel soep met een rietje. Als het eten moeilijk is krijg ik hulp."

BLAUW: "Ik heb jaren een Senseo gebruikt. Dat is in mijn ogen een soort slotwatermachine. Tegenwoordig heb ik een Nespresso, dat vind ik zonde om met een rietje te drinken."

ROOD: "Ik gebruik rietjes dagelijks, vooral voor water, daar verslik ik me snel in. Stop altijd een rietje in mijn dopper fles. Dan kan ik gewoon drinken."

DONKERBLAUW: "Ik gebruik ook het rietje om er andere dingen mee te doen. Om mijn haren goed te doen, of als ik ergens jeuk heb op mijn hoofd dan gebruik ik hem."

4.2 ER BESTAAT GEEN 'FAVORIETJE': DE EIGENSCHAPPEN VAN EEN PRETTIG RIETJE ZIJN AFHANKELIJK VAN DE BEHOEFTE VAN DE GEBRUIKER EN DE CONTEXT WAARIN HET RIETJE WORDT GEBRUIKT.

4.2 ER BESTAAT GEEN 'FAVORIETJE': DE EIGENSCHAPPEN VAN EEN PRETTIG RIETJE ZIJN AFHANKELIJK VAN DE BEHOEFTE VAN DE GEBRUIKER EN DE CONTEXT WAARIN HET RIETJE WORDT GEBRUIKT.

4.2.1 Een prettige drinkhouding is afhankelijk van de positie van de gebruiker t.o.v. het glas/ de beker of kom, het formaat hiervan en de lengte en buigbaarheid van het rietje.

De context van gebruik is belangrijk voor de uiteenlopende eisen voor een rietje. De afstand tot het glas in horizontale en verticale richting en bijvoorbeeld het soort glas hebben invloed op de benodigde lengte en buigbaarheid van het rietje. Dat wil zeggen: of de gebruiker direct boven diens glas zit, op bed ligt of bijvoorbeeld aan de salontafel iets wil drinken.

DONKERBLAUW: "Ik gebruik veel hoge, stenen bekertjes zodat het rietje goed blijft staan, ik gebruik altijd lange rietjes. Ik gebruik ook glazen, ook die heb ik graag wat hoger want anders moet ik het rietje ondersteunen zodat het er niet uitvalt."

DONKERGROEN: "dan zit ik in mijn stoel. En dan kan ik ook zittend drinken, daar gebruik ik ook lange rietjes voor."

ORANJE: "Daarna zit ik op de grond met mijn rug tegen de bank, en staat mijn kopje op de salontafel. Dan zit ik dicht bij het glas. Mijn man heeft hiervoor 1/3 van de onderkant van een rietje afgeknipt zodat ik geen 'circusact' hoeft te doen om een slok te nemen."

ROOD: "Ik houd mijn dopper vast en mijn rietje ook. Met mijn hand houd ik hem in de juiste positie, anders kan ik niet stoppen. Als ik het niet loslaat dan zuig ik door, dat komt door mijn handicap."

4.2.2 De lengte van het rietje.

De gewenste lengte voor een rietje is ofwel afhankelijk van de behoefte of voorkeur van de gebruiker of van de benodigde toepassing. Sommige gebruikers hebben aan 1 lengte voldoende, anderen hebben 2 of 3 verschillende lengtes in huis. Dit kan variëren van rietjes met een gangbare lengte tot extra lange rietjes van 40cm of meer.

LICHTGROEN: "Als ik op bezoek ga bij mijn oma dan heeft ze nog van die hele lange rietjes. Bij een salontafel zijn die wel heel prettig."

DONKERGROEN: "In de avond drink ik soms wijn, dat doe ik ook met een lang 40 cm rietje. Uit een limonadeglas, die doe ik niet helemaal vol hoor, maak je geen zorgen."

GEEL: "(hoe veel soorten rietjes?) Gewone, lange, korte maak ik zelf, dingen voor soep, dus 3 soorten."

GEEL: "Als je bijvoorbeeld een heel klein kopje koffie krijg dan knip ik ze vaak weer af, want anders valt het rietje de hele tijd uit het kopje."

DONKERBLAUW: "(lengte rietje?) 40 cm, een buiging, 34 cm begint het stuk wat je kan buigen. Gewoon vrij standaard dikte."

DONKERGROEN: "Rietjes moeten de goede lengte hebben. 24-25 cm zijn het lekkerst voor dit doel. Je hebt ook van 26 cm, dan wordt het eigenlijk al een beetje te lang voor dat doel." ... "In de avond wijn. Doe ik ook met een lang 40 cm rietje."

4.2 ER BESTAAT GEEN 'FAVORIETJE': DE EIGENSCHAPPEN VAN EEN PRETTIG RIETJE ZIJN AFHANKELIJK VAN DE BEHOEFTE VAN DE GEBRUIKER EN DE CONTEXT WAARIN HET RIETJE WORDT GEBRUIKT.

4.2.3 Het rietje op maat knippen.

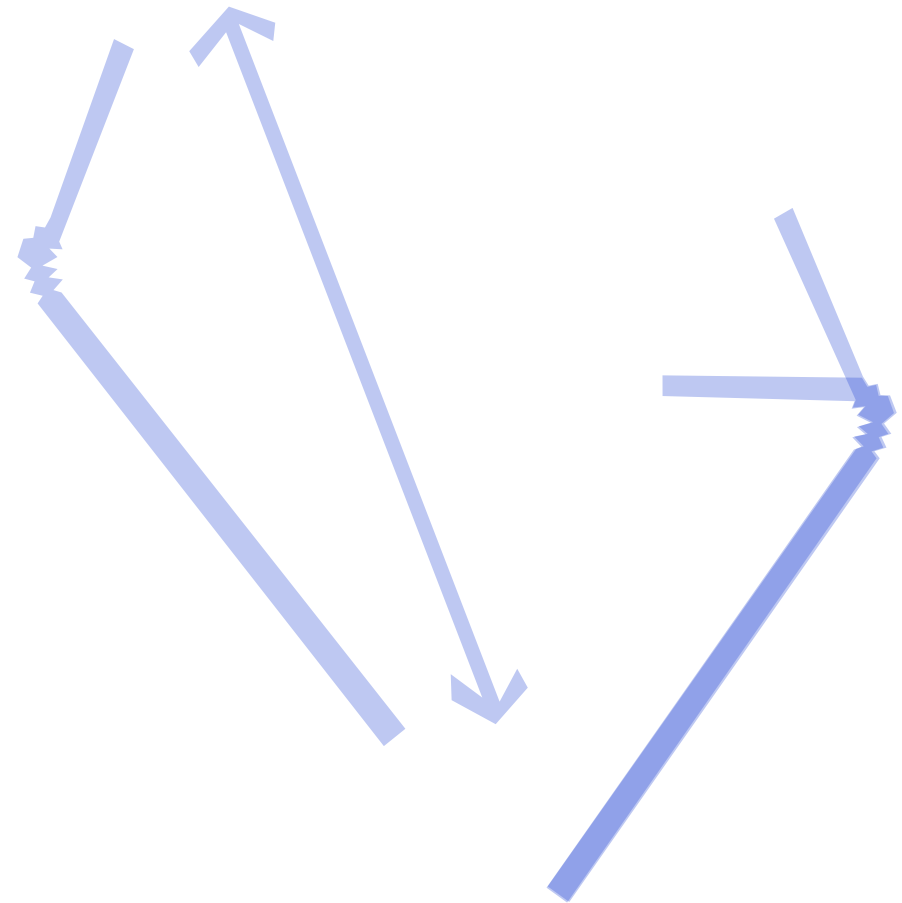
Sommige gebruikers knippen hun rietjes zelf op maat (naar gelang de hoogte van het glas en/ of de afstand tussen glas en mond) of laten dit door iemand anders doen. Andere gebruikers vinden dit echter onpraktisch of bijvoorbeeld stigmatiserend in het openbaar.

ORANJE: "Als ik bij een vriendin koffie ga drinken heb ik lange, korte en dikke rietjes bij me en een schaar zodat ik ze zelf op maat kan knippen. Ik weet namelijk niet of we aan tafel gaan zitten of in de woonkamer dus dan kan ik kiezen."

DONKERBLAUW: "En ook niet alles op maat moeten knippen voor elk rietje, het moet wel heel praktisch zijn."

LICHTGROEN: "Ik ben wel van de stijl van zo min mogelijk opvallend. Dus als je helemaal opzichtig zo'n rietje bij moet knippen dan komt er alleen meer nadruk op te liggen. Je wilt dat er zo min mogelijk nadruk op ligt."

GEEL: "Als je bijvoorbeeld een heel klein kopje koffie krijg dan knip ik ze vaak weer af, want anders valt het rietje de hele tijd uit het kopje. Ja, net zoals je een bloem in een vaas probeert te passen. Dan knip je een stukje af."

4.2 ER BESTAAT GEEN ‘FAVORIETJE’: DE EIGENSCHAPPEN VAN EEN PRETTIG RIETJE ZIJN AFHANKELIJK VAN DE BEHOEFTE VAN DE GEBRUIKER EN DE CONTEXT WAARIN HET RIETJE WORDT GEBRUIKT.

4.2.4 De diameter van het rietje.

Afhankelijk van het soort drank dat wordt gedronken is een andere diameter nodig. Koude, non-alcoholische dranken zoals water worden vaak door de standaard diameter van 0,6 cm gedronken. Echter voor dikkere dranken zoals karnemelk, tomatensap of soep is een dikker rietje nodig. Voor alcoholische dranken, zoals wijn, is juist een dunner rietje weer fijn zodat het makkelijker te drinken is in kleinere slokken. Als de diameter van een rietje groter is, is er een grotere zuigkracht nodig.

DONKERGROEN: "Sinaasappelsap rietje mag iets dikker zijn want lekker om een beetje vruchtvlies bij te hebben."

ORANJE: "Als het te hard is kan ik mijn lippen er niet omheen krijgen en dan heb ik geen zuigkracht dan kan ik er niets mee dan krijg ik niets binnen. Bij een rietje bij de mac, bij een milkshake is hij wat dikker / breder dan lukt het me ook bijna niet. Dan moet je een wat grotere ronding maken en dan krijg ik niets binnen."

GEEL: "Bij de lunch drink ik Optimel of karnemelk met een iets dikker rietje omdat je anders heel hard moet trekken. Is een soort "party" rietje dat iets dikker is. Die kon je gewoon kopen. Dit rietje heeft ook een buigend deel."

4.2.5 De buigbaarheid van het rietje

Voor veel deelnemers is de buigbaarheid van het rietje belangrijk. Door het harmonicagedeelte van een plastic rietje kan het rietje in een hoek gezet worden. Het rietje blijft in deze hoek staan, maar kan ook weer opnieuw gepositioneerd worden. Veel gebruikers positioneren het rietje op deze manier met hun mond. Er zijn ook rietjes gebruikers voor wie het niet uitmaakt, of voor wie een buigbaar deel juist onhandig is.

ORANJE: "Er moet een buigbaar deel aan zitten wat ik zelf makkelijk kan buigen, dus niet een bochtje en ook niet iets wat je maar 1 keer kan buigen."

PAARS: "Buigen is fijn omdat het met mij mee beweegt ik kan er makkelijker bij en dan kan je het wat draaien in het glas."

ORANJE: "Ik wil het tijdens het gebruik kunnen positioneren. Met mijn mond. Als je je glas ergens anders mee naartoe neemt moet ik niet hele strategieën voor mijn rietje hoeven bedenken. Of het aan anderen te vragen."

DONKERGROEN: "Ik wil dat het niet buigt, want dan gaat het dansen. Maar dan moet het rietje niet te lang zijn, want dan loopt het sap in het bed ipv waar ik het wil hebben"

ROOD: "Het maakt voor mij niet uit of het buigbaar is of niet. Als het rietje niet zou buigen zou ik het hetzelfde gebruiken."

4.2 ER BESTAAT GEEN 'FAVORIETJE': DE EIGENSCHAPPEN VAN EEN PRETTIG RIETJE ZIJN AFHANKELIJK VAN DE BEHOEFTE VAN DE GEBRUIKER EN DE CONTEXT WAARIN HET RIETJE WORDT GEBRUIKT.

4.2.6 De flexibiliteit van het rietje.

De flexibiliteit van het rietje is voor veel gebruikers belangrijk. Om het rietje goed te positioneren pakken sommige gebruikers het vast met hun lippen of tanden. Een hard rietje is dan niet prettig en kan zelfs schadelijk zijn aan de tanden. Voor mensen met spasmen is het belangrijk dat zij onverwachts op het rietje kunnen bijten. Ook is het belangrijk dat het rietje weer terugkomt in zijn originele staat, en niet vervormd blijft.

ROOD: "Handig dat het rietje meegeeft en ook weer teruggaat naar de oorspronkelijke vorm. Kan niet drinken met iets wat hard is, bijv. staal, dan lukt het me niet meer. Als hij te zacht is ook weer niet. Dan gaat hij dicht. Eigenlijk is het plastic precies goed voor mij"

ROZE: (Wat zijn eisen aan een rietje?) "Dat hij te vervormen is met mijn mond, met mijn tanden."

ROOD: "Je moet kunnen terugbuigen, als ik een keer drink vermoed ik dat ik hem iets induw en dan kan ik drinken. Een rietje mag niet ingedeukt raken en dan niet meer terugbuigen."

GEEL: "Als ik voor elk rietje wat ik gebruik een stalen rietje zou gebruiken zou het slecht zijn voor mijn tanden."

ORANJE: "Mensen die spastisch zijn mogen hun tanden er niet op breken, die bijten heel hard! "

4.2.7 De warmtegeleiding van het rietje.

Veel gebruikers drinken warme dranken zoals thee en koffie en ook soep uit een rietje. Hiervoor is het belangrijk dat het rietje zelf niet snel warm wordt.

GEEL: "De meeste rietjes buigen niet mee of worden zelf heel heet, vooral bij hete dranken."

ORANJE: "Metaal is voor warme dranken funest want het wordt bloedheet. Dat gaat niet langzaam, je voelt eerst niets en hebt ineens een blaar in je lip."

LICHTBLAUW: (hete dranken en metalen rietjes?)
"Dat geldt ook voor de glazen (rietjes), ik denk dat ze hem daarom zo dik maken."

DONKERGROEN: (RVS) "als je hete vloeistof drinkt ne je drinkt wel even is het heel warm. En op een andere manier dan een plastic rietje waar je heet door drinkt. Maar je houdt het rietje natuurlijk tussen je lippen en je drinkt niet altijd. Terwijl je het toch tussen je lippen hebt. En dat wordt toch wel heel warm. ."

4.2 ER BESTAAT GEEN 'FAVORIETJE': DE EIGENSCHAPPEN VAN EEN PRETTIG RIETJE ZIJN AFHANKELIJK VAN DE BEHOEFTE VAN DE GEBRUIKER EN DE CONTEXT WAARIN HET RIETJE WORDT GEBRUIKT.

4.2.8 Smaak vasthouden

De ervaringen met smaken in rietjes is verschillend. Voor sommigen is dit geen probleem in plastic rietjes, waar dat voor anderen wel zo is. In ieder geval is het belangrijk dat het rietje geen sterke smaak heeft van zichzelf.

ROOD: (Eis voor rietje) "Het geeft geen smaak af ook. In je mond is het niet vervelend en het geeft ook geen smaak af aan datgene wat je drinkt."

GEEL: "Of ze geven zelf een smaak af, bijvoorbeeld bij siliconen is dat heel erg, ik heb wel eens een siliconenrietje gebruikt maar dat was meer siliconensoep met bouillon."

DONKERBLAUW: "Met plastic rietjes ben ik er inmiddels aan gewend. Bijna alle producten geven wel in meer of mindere maten een bijmaak. Als daardoor de drank die je drinkt niet meer lekker is, sla je ook de plank mis."

LICHTGROEN: "Ik heb soms wel metalige smaak, dat ik denk nou is het wel goed schoon."

LICHTBLAUW: "Dit was de reden om glas te proberen, als je die goed reinigt blijft de smaak er niet aan hangen, of is dat wensdenken. Met staal blijft het er wel in zitten? Ik probeer een beetje logisch na te denken. Ik heb het idee dat staal de smaak eerder aanneemt dan glas."

LICHTBLAUW: "Ik kom wel eens ergens op bezoek, die stopte de plastic rietjes in de afwasmachine, dronk er bier én koffie mee. Die smaak gaat in het rietje zitten."

4.2.9 Geluid

GROEN: "Die metalen rietjes maken wel geluid, en dat is niet altijd prettig als je ergens stil zit ofzo . (.) als dan iemand aan het woord is en jij zit erdoorheen met je geklink, of je zit ergens waar het doodstil is dan ben je toch een stoorzender wat je eigenlijk niet wilt."

ORANJE: "Met een metalen rietje klingelt iedere keer als ik het los laat in het glas. Het is net of je zeg "mensen ik heb weer een slok genomen ... Voor het drinken zelf maakt het niet zo veel uit."

4.2 ER BESTAAT GEEN 'FAVORIETJE': DE EIGENSCHAPPEN VAN EEN PRETTIG RIETJE ZIJN AFHANKELIJK VAN DE BEHOEFTE VAN DE GEBRUIKER EN DE CONTEXT WAARIN HET RIETJE WORDT GEBRUIKT.

4.2.10 Defect

Een voor de hand liggende, maar toch ook belangrijke eis. In het harmonicadeel van een rietje kunnen gaten ontstaan, of er kunnen door productiefouten gaten in het rietje zitten. Dit kan zorgen voor veel lucht in het drinken of dat je niet kan drinken.

PAARS: "Als ie lek is zuigt het lucht aan en dan komt er niks dat is heel vervelend."

DONKERBLAUW: "Ik had in het verleden we laf en toe dat er toch bij productie gaten in de rietjes zaten, dat je dat niet altijd doorhebt. Als iemand mij een rietje aangeeft en vervolgens kan ik er niet mee drinken, dan betekent dat soms gewoon dat ik niet kan drinken. In sommige situaties ben ik in staat met de robotarm zelf een ander rietje te pakken of als ik op een terras zit kan ik iemand even vragen pak een volgend rietje. Maar in andere situaties ben ik daar niet toe in staat. Als ik dan bijvoorbeeld zorg moet bellen moeten zij weer extra komen en als ik pech heb moet ik een half uur wachten."

4.2.11 Gewicht

Door bijvoorbeeld de beperkte motoriek en spierkracht van sommige gebruikers is het gewicht van het rietje zeer belangrijk. Veel gebruiken hun mond om het rietje te positioneren en van glas naar glas overzetten en ook dan is het hebben van een licht rietje erg belangrijk.

PAARS: "Moet niet te zwaar zijn, ik moet het met mijn mond, met mijn lippen maar niet met mijn tanden te kunnen pakken."

GEEL: (Over gewicht) " Voor het vervoer: hoe lichter hoe liever."

DONKERBLAUW: "Dat het heel licht gewicht is. Door mijn spierziekte kan ik dingen... dan zijn dingen al snel zwaar, kan ik dingen niet optillen. Het rietje kan wel, daarom kan ik ook doen wat ik net liet zien, dat maakt ook dat ik hem soms van beker kan verwisselen. Voor mij heeft het sterke voorkeur dat het heel erg licht gewicht is."

4.2 ER BESTAAT GEEN 'FAVORIETJE': DE EIGENSCHAPPEN VAN EEN PRETTIG RIETJE ZIJN AFHANKELIJK VAN DE BEHOEFTE VAN DE GEBRUIKER EN DE CONTEXT WAARIN HET RIETJE WORDT GEBRUIKT.

4.2.12 Verkrijgbaarheid

Er zijn een aantal aspecten die de verkrijgbaarheid van rietjes bepalen. Het belangrijkste is de plek waar rietjes te vinden zijn. Zijn rietjes straks nog verkrijgbaar bij elke eetgelegenheden, supermarkt, supermarktbalie of alleen bij de apotheek? De meeste deelnemers willen geen extra handelingen hoeven verrichten om hun rietjes in huis te halen. Een apart apotheekbezoek kan voor veel mensen met een beperking een probleem vormen (afstand, toegankelijkheid, kosten, etc.), of gewoon onhandig zijn. Verder is bepalend of aangegeven moet worden dat je een beperking hebt. Is hier registratie of een bewijs voor nodig of krijg je ze zonder vragen mee? En kan een vriend of familielid ook onderweg even rietjes voor jouw ophalen?

GEEL: "Vroeger, als ik het vergeten was, dan ging ik naar station Utrecht en dan ging ik naar een kiosk en dan vroeg ik hebben jullie toevallig een rietje voor mij en dan hadden ze dat wel. Nu zou ik niet weten wat ik zou moeten doen."

GROEN: (apothek?) "Dan ga ik dat dus niet doen. Omdat het stigmatiserend is.(.) Dan moet ik opeens een patiënt (zijn) terwijl ik dat eigenlijk niet ben. Maar bij de balie bij de supermarkt zou dat nog wel kunnen, ja."

DONKERBLAUW: "het moet ook gewoon praktisch zijn. Op welke manier je er ook aan komt, je moet niet eerst 30 formulieren in moeten vullen om 20 rietjes te krijgen."

ROZE: "Als je geen bewijs hoeft te tonen, wat als mijn moeder het voor mij meeneemt. Want ik kan niet altijd de deur uit. Maar het is nog beter dan de apotheek."

GEEL: "(onderweg nodig) Nu zou de eerste plek waar ik aan zou denken zou toch iets medisch zijn, dan zou ik toch naar een apotheek of naar een ziekenhuis, ziekenhuis ligt wel ver uit de route en apotheek is ook niet heel toegankelijk (drempels en trapjes). Dus als ik met iemand ben die ik ken dan zou ik toch proberen "echt" te drinken, maar dat is wel echt een taak. En sommige mensen hebben die opties niet."

4.2.13 Kosten

Een ander onderdeel van de verkrijgbaarheid zijn de kosten van rietjes.

ROOD: "Voor veel mensen een levensbehoefte, zonder rietje geen eten zeg maar. Dan ben ik nog in een goede positie, ik vind dat het toegankelijk moet zijn, juist mensen met een beperking hebben vaak een uitkering dan moet het zeker niet duur zijn."

GEEL: "Eigenlijk vind ik het al vrij gauw te duur."

PAARS: "Duurzaam is een ding maar geld speelt ook een rol, niet iedereen heeft dat geld zeker mensen met een beperking, hebben vaker een uitkering, niet iedereen heeft werk. In geval van nood is het handig. Dan haal ik ze. als ik niets meer zou hebben."

DONKERBLAUW: "Dat het belangrijke hulpmiddelen zijn en dat je dat allemaal zelf moet betalen. Dat gaat toch ook redelijk oplopen. Het rietje op zichzelf kost niet veel, en dat kan je bijna altijd wel betalen. Maar er gaan er toch veel doorheen, waardoor het toch oploopt. Dat vind ik ook zoiets kroms dat je dat dus 100% zelf moet betalen."

4.2 ER BESTAAT GEEN 'FAVORIETJE': DE EIGENSCHAPPEN VAN EEN PRETTIG RIETJE ZIJN AFHANKELIJK VAN DE BEHOEFTE VAN DE GEBRUIKER EN DE CONTEXT WAARIN HET RIETJE WORDT GEBRUIKT.

4.2.14 Mondgevoel/Beleving

De textuur van het rietje is belangrijk bij de beleving van het drinken.

LICHTGROEN: "Het materiaal beïnvloedt de beleving, zowel in smaak als in textuur"

ORANJE: "Het moet niet te ruw (korrelig) zijn in de mond."

ORANJE: "Het siliconen materiaal zelf is dik, voelt alsof ik 'aan een tiet hang'. Het is wel "heel veel rietje" in je mond. Het mondgevoel is niet fijn. Maar snap dat ik soms ook ergens aan moet wennen. De materie is dik en de holte ook dus het is een boel rietje."

4.2.15 Drijven

Vooraf bij koolzuurhoudende dranken is het tegengaan van drijven belangrijk.

ROZE: (Blikje cola met rietje) "Dan doe ik vaak het lipje niet helemaal doorduwen zodat het rietje niet de hele tijd omhoog komt."

4.2 ER BESTAAT GEEN ‘FAVORIETJE’: DE EIGENSCHAPPEN VAN EEN PRETTIG RIETJE ZIJN AFHANKELIJK VAN DE BEHOEFTE VAN DE GEBRUIKER EN DE CONTEXT WAARIN HET RIETJE WORDT GEBRUIKT.

4.2.16 Langdurig vochtbestendig

Belangrijk voor een rietje is dat het langdurig in vocht kan blijven. Veel deelnemers hebben een glas staan en nemen zo nu en dan eens een slokje. Een rietje moet dus urenlang in het drinken kunnen staan.

ORANJE: "Papier en karton werkt als je geen buig deel nodig hebt en het meteen opdrinkt. Maar anders vergaat het aan de onderkant. Is niet gevaarlijk maar werkt niet of zit in mijn drinken en dat is niet fijn/ lekker."

LICHTGROEN: "Als ik naar het terras ga dan bestel ik meestal een rietje. Nu krijg je dan meestal een kartonnen rietje maar dat vind ik niet zo heel prettig omdat die dan papierig worden dat is nadelig voor de beleving."

ROZE: " 's Nachts als ik wakker word is ook even wat drinken. Wat ik dan lekker vind is chocomel. Maar de pakjes hebben ze de rietjes vervangen voor papieren rietjes. Dan pak ik die in bed en dan neem ik een slok en dan is het na een paar seconden al dat het drapperig word. Als ik na een paar uur weer een slok wil nemen dan drink ik gewoon papier drap."

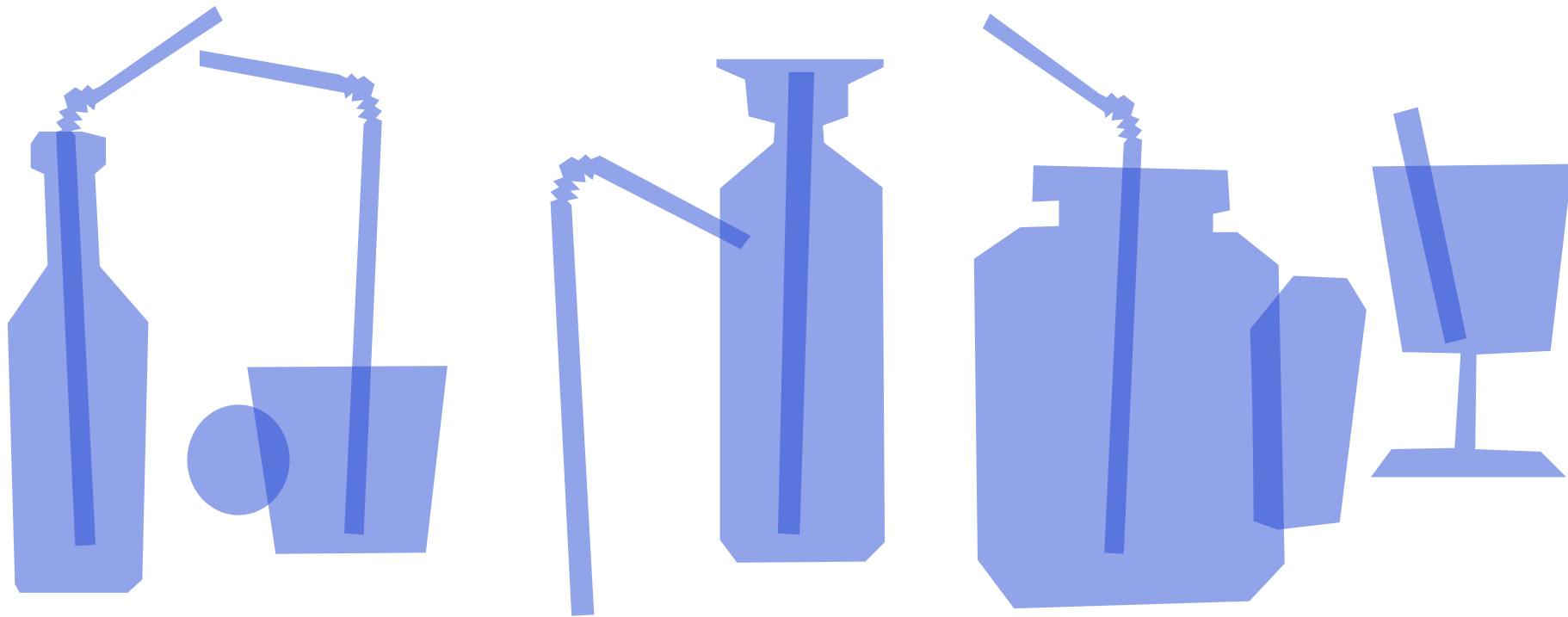
4.2.17 Hittebestendig

Door het gebruik van het rietje met warme dranken is het belangrijk dat het rietje tegen hoge temperaturen kan.

GEEL: "Toen kreeg ik ergens een rietje en toen zag het er wel uit als plastic maar toen verschrompelde het helemaal."

ORANJE: "Maismeel was kort en een grote diameter, voor koffie en wijn is dat niet fijn. Water maakt niet uit. Soep, kon het niet tegen warmte. De onderkant gaat tegen elkaar plakken."

4.3 RIETJES (LANGDURIG) HERGEBRUIKEN IS VAAK GEEN OPTIE.

4.3 RIETJES (LANGDURIG) HERGEBRUIKEN IS VAAK GEEN OPTIE.

4.3.1 (Kunststof) wegwerprietjes worden in veel situaties vaker dan 1 keer gebruikt.

Een opvallend inzicht uit het onderzoek was dat de deelnemers de kunststof wegwerprietjes (die dus in principe bedoeld zijn voor eenmalig gebruik) in veel gevallen al vaker dan een keer gebruiken. Waar mogelijk is worden de rietjes hergebruikt. In sommige gevallen twee keer, een hele dag maar soms ook een week.

ORANJE: "Vroeger gebruikte ik *plastic wegwerp* rietjes maar 1 keer, nu spoel ik ze om en gebruik ik ze vaker.

ORANJE: "Een thee-rietje spoel ik even om en zet ik in de wijn en andersom."

GEEL: "Waarom ik hem wel eens hergebruik is bijvoorbeeld als ik een kan thee heb en de hele dag thuis ben en dan de halve dag thee drink in hetzelfde glas met hetzelfde rietje, maar na een halve dag heb ik er wel genoeg doorheen gekwijd en dan heb ik er misschien op gebeten, dan moet ik het toch wel vervangen."

DONKERBLAUW: "Ik probeer ze zo min mogelijk gebruiken, en als het enigszins kan vaker gebruiker, maar ja."

DONKERGROEN: "Ik heb een systeem met glazen op het aanrecht met verschillende (wegwerp) rietjes voor verschillende dranken, die worden een tijdje hergebruikt. Maar mijn zorgteam zet de rietjes soms terug in de verkeerde beker, dan heb je ineens een slok bier met koffiesmaak te pakken."

PAARS: "Bij het ontbijt een rietje, ik drink veel allemaal met een rietje. Ik probeer ze vaker te gebruiken. Vieze koffierietjes gaan weg maar probeer een koffiebeker wel de hele dag te gebruiken."

ROZE: "Daar heb ik dan een plastic rietje in en dat gaat de hele dag wel mee en de volgende dag gaat er weer een nieuwe in."

4.3 RIETJES (LANGDURIG) HERGEBRUIKEN IS VAAK GEEN OPTIE.

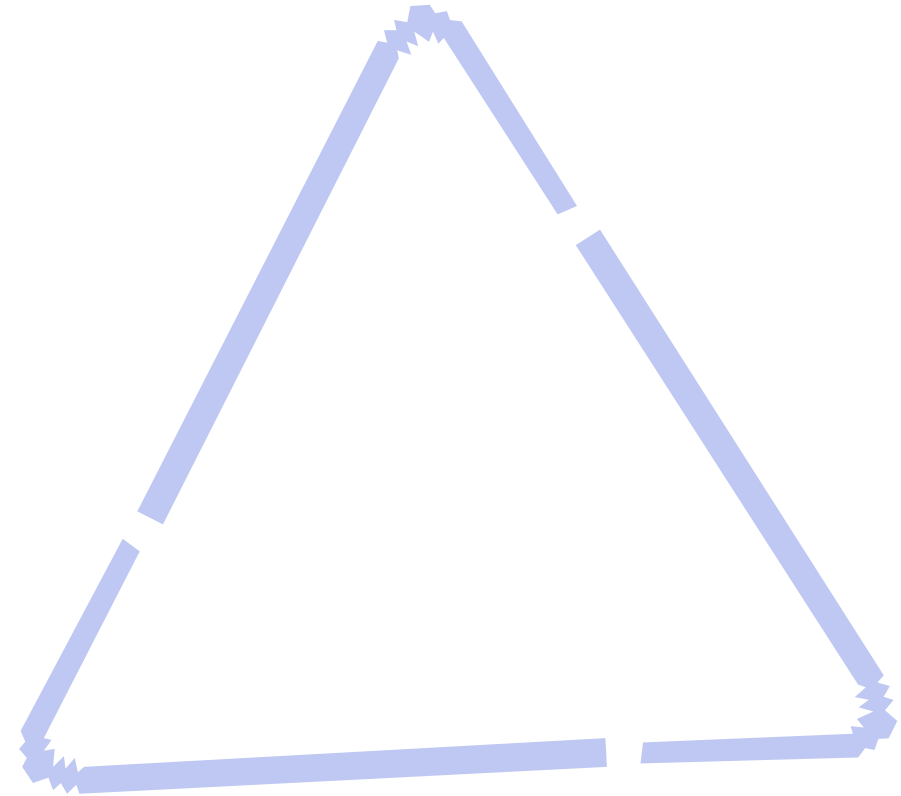
4.3.2 Sommige dranken lenen zich beter voor hergebruik van het wegwerpietje dan andere.

ORANJE: "Na koffie gooi ik hem eerder weg, dan wordt hij wat bruin en dat vind ik niet fris. Maar bij thee of water laat ik ze soms een week liggen, heb ik geen beleid in. Soeprietjes gooi ik meteen weg."

DONKERBLAUW: "Beker sap of thee. Als het sap is dan gooi ik daarna het rietje weg, dat heeft een hele sterke smaak. Thee doe ik hetzelfde rietje als eerder in de ochtend."

LICHTBLAUW: "Ik kom wel eens ergens op bezoek, die stopte de plastic rietjes in de afwasmachine, dronk er bier én koffie mee. Die smaak gaat in het rietje zitten."

DONKERBLAUW: "Chocomel of sojadrink, dan doe ik hem ook weg. Ik heb bij het verleden wel een keer een ervaring gehad dat het toch te lang bleef zitten en niet schoon werd, dat was heel smerig om een bedorven melkproduct te drinken dus dan doe ik hem weg."

4.3 RIETJES (LANGDURIG) HERGEBRUIKEN IS VAAK GEEN OPTIE.

4.3.3 Het schoonmaken, van zowel wegwerp- als herbruikbare rietjes, is lastig.

Het goed schoonmaken van rietjes is lastig, er is veel aangegeven dat rietjes in de vaatwasser bijvoorbeeld niet goed schoon worden. Veel gebruikers van rietjes kunnen zelf hun rietje niet schoonmaken en zouden daarvoor afhankelijk zijn van zorgverleners.

DONKERBLAUW: "Ik heb zelf geen vaatwasser."

PAARS: "Het moet makkelijk schoon te maken zijn omdat ik afhankelijk ben van zorgverleners."

LICHTGROEN: "Je moet het ragertje in het rietje zien te krijgen en als je trillende handen hebt is dat niet heel makkelijk."

ROZE: "Zodra je een borstel erin probeert te duwen dan vervormt het. En je moet chocomel goed schrobben omdat het heel plakkerig is. En het is al vervormd van dat ik het gebruik heb."

ROOD: (Schoonmaken?) "Nooit geprobeerd, dat zou ik niet gauw doen vanwege mijn motoriek. Tenzij hij in de vaatwasser kan, prima, maar ik ga niet met een ragertje er in schoonmaken. Dat gaat niet."

GEEL: "Ik heb niet de motoriek waarbij ik een rietje zelf schoon zou kunnen maken."

GEEL: "Naast dat ik koffie en thee en dat soort dingen gebruik, gebruik ik hem ook voor medicijnen. Ik zou dan ook niet weten hoe ik ze zo schoon zou kunnen krijgen dat ik er eerst medicijnen mee kan nemen (poeder met water, dat moet je opdrinken maar er blijft altijd wel wat poeder achter) ik zou niet willen dat dat poeder vervolgens in mijn vruchtensap komt. Straks is dat medicijn niet goed meer of gaat het een eigen leven leiden."

4.3.4 Voor de doelgroep is hygiëne vaak juist extra belangrijk

Hoewel het schoonmaken van rietjes lastig is en extra lastig voor een groot deel van de doelgroep, is hygiëne vaak juist extra belangrijk door bijvoorbeeld een verlaagde weerstand.

ROZE: "Ik heb wel een verzwakte weerstand dus elk beetje bacterie kan ik niet erbij hebben."

4.3 RIETJES (LANGDURIG) HERGEBRUIKEN IS VAAK GEEN OPTIE.

4.3.5 Controleren of het rietje goed schoon is, is eveneens lastig.

Door de vorm van het rietje droogt deze langzaam en is het lastig zeker te zijn of het rietje goed schoon is. Ook drinken sommige deelnemers opgeloste medicijnen door hun rietje. Er bestaat veel onzekerheid over wanneer een rietje nou écht goed schoon is.

ORANJE: "Bij een dikker siliconen rietje zaten ragertjes bij... (-) Bij die voor koffie en water moeten de ragers wel heel dun zijn, en op microniveau weet ik niet wat er gebeurt, dus dan zou ik die niet langer bewaren dan ik nu doe met plastic rietjes."

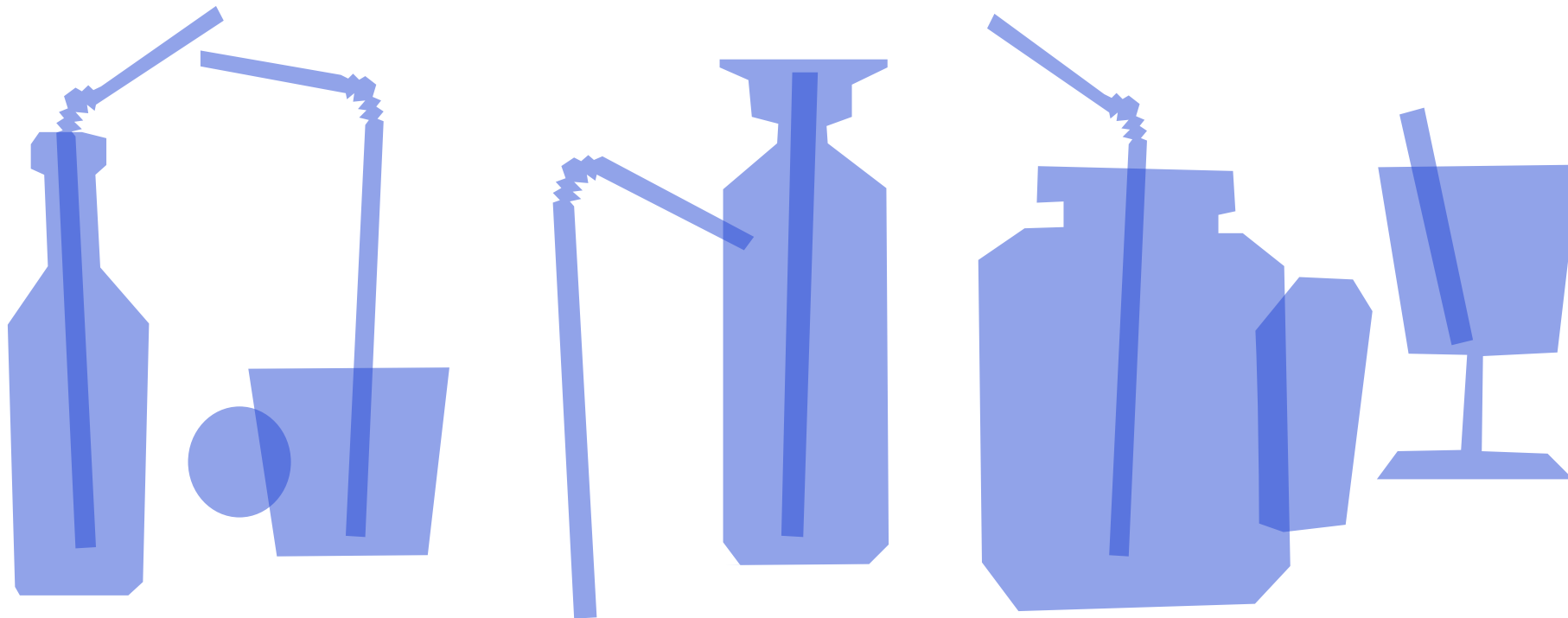
LICHTGROEN: "Dan vraag ik me ook wel af wanneer het dan precies schoon is en of ik ze goed schoon maak."

ROZE: "Mijn vriend doet de afwas want we hebben geen vaatwasser. Wat mij het meeste ook bijstaat is dat ik siliconen ook ging proberen omdat het zachter materiaal is. Hij had ze gewoon goed afgewassen met een ragertje, zeepsop, heet, alles. Na een week wilde ik hem pakken en er was iets in gaan leven. Hij was gewoon hartstikke goed schoongemaakt maar je kan het niet afdrogen. Ik weet niet. Gatver."

PAARS: "Het zou mooi zijn als het in de vaatwasser kan en dat het dan ook echt schoon is...Je hebt soms een mok of kop dat toch niet helemaal lekker schoon wordt in de vaatwasser. Bij een rietje zie je het niet."

LICHTBLAUW: "Hoe reinig je die dingen? Vrij moeilijk, je kan ze in de vaatwasser doen, maar dan blijven er druppels hangen in de cilinder. Ik houd niet zo van stilstaand water, heb liever dat het eerst even flink doorspoelt. Ik heb ze laten opdrogen in een heteluchtoven."

4.4 RIETJES ZIJN ESSENTIEEL: ZE HEBBEN EEN GROTE IMPACT OP VEEL ASPECTEN VAN HET DAGELIJKS LEVEN.

4.4 RIETJES ZIJN ESSENTIEEL: ZE HEBBEN EEN GROTE IMPACT OP VEEL ASPECTEN VAN HET DAGELIJKS LEVEN.

4.4.1 Hoewel alle gebruikers baat hebben bij (kunststof wegwerp-)rietjes, zijn ze voor sommigen een eerste levensbehoefte.

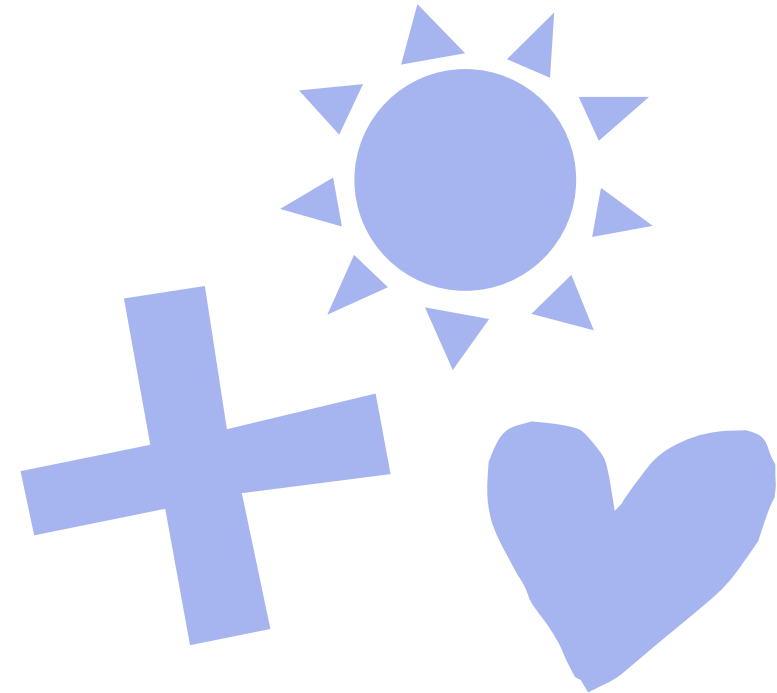
GEEL: "Ik zou echt niet weten hoe ik zou moeten drinken zonder een rietje, dus als ik ze niet zou hebben dan zouden er heel weinig opties voor mij over blijven om te drinken."

ROOD: "Voor veel mensen een levensbehoefte, zonder rietje geen eten zeg maar."

LICHTGROEN: (Als je geen plastic rietjes meer hebt?) "Dan moet ik gewoon het alternatief kopen. Misschien dat ik het dan wel bij die metalen rietjes houd."

ROZE: "soms gebruik ik een bidon om water te drinken."

DONKERBLAUW: "In principe kan ik met mijn robotarm ook drinken, maar dan heb je zo'n apparaat wel dicht bij je gezicht en ik denk dat het toch snel wel knoeien is. Anders heb ik toch iemand nodig dat iemand het in mijn mond giet. En dat betekent dat voor ieder slokje ik iemand in de buurt moet hebben. Terwijl ik woon zelfstandig, ik krijg hulp op afroep. Dan moet ik terwijl iemand naast me staat het leegdrinken."

4.4 RIETJES ZIJN ESSENTIEEL: ZE HEBBEN EEN GROTE IMPACT OP VEEL ASPECTEN VAN HET DAGELIJKS LEVEN.

4.4.2 Rietjes maken zelfstandiger en verminderen zorgvraag

Rietjes zorgen voor een grotere zelfstandigheid en verminderen daarmee ook de noodzaak voor hulp van zorgverleners.

DONKERBLAUW: "Goede rietjes is heel belangrijk om goed zelfstandig te blijven."

DONKERBLAUW: "Dat hoort erbij, ik ben voor heel veel handelingen afhankelijk. Maar hoe minder hoe beter, juist omdat ik al voor zo veel afhankelijk ben, liever niet nog meer. Iedere keer is het toch ook een bepaalde inbreuk in je privacy, een beroep doen op iemand anders, ook in tijd afwachten. Wat komt de ander uit, wanneer kan ik het vragen, hoe vraag ik het, vraag ik niet te veel. Aan de ene kant is het maar een kleine handeling binnen die enorme hoeveelheid handelingen die mensen voor mij moeten doen, maar aan de andere kant is het er wel weer een, en iedere handeling die minder is is wel heel fijn."

DONKERBLAUW: "Lekker drinken en een beker drinken en daar 20 minuten mee doen, dat doe je niet op het moment dat je zorg nodig heb. Los van dat ik dat als ontvanger van zorg ontzettend onplezierig vind, want dat betekent ook dat iemand de hele tijd in mijn omgeving is, is het ook . de zorg is daar niet voor gemaakt. Ze kunnen je helpen met drinken en daar is een indicatie voor werk van 5 minuten. Het is niet de bedoeling dat je daar twintig minuten over doet want ze hebben meer te doen."

4.4.3 Zonder rietjes wordt drinken in sommige gevallen functioneel

Rietjes zorgen ervoor dat iemand die anders afhankelijk was geweest van de hulp van een zorgverlener, nu in zijn/haar eigen tempo kan drinken en het niet een snel taakje is.

DONKERBLAUW: "Ik ken dat wel van situaties dat ik mijn beker nergens neer kon zetten en ook met mijn rietje iemand het vast moest houden. Dat is heel vervelend en dan ga ik toch sneller drinken, dan wordt drinken heel functioneel."

ROZE: (Metalen rietje) "Dan moet ik me veel bewuster zijn van ik neem nu een slok. Met een plastic rietje kan ik gewoon ontspannen en dan komt er nog steeds drinken doorheen. Dan heb ik mijn tanden niet compleet op elkaar maar wel bijna helemaal dicht."

DONKERBLAUW: "Zodra de thee de goede temperatuur is hup meteen naar binnen klokken. En dat is dan ook uitkijken, hoe lang moet het afkoelen. Want dan moet je wel doen, roep ik iemand op, moet ik het vragen want dan ga je niet drie keer even proeven."

4.4 RIETJES ZIJN ESSENTIEEL: ZE HEBBEN EEN GROTE IMPACT OP VEEL ASPECTEN VAN HET DAGELIJKS LEVEN.

4.4.4 Rietjes vergroten de participatie buitenshuis

DONKERBLAUW: "En verder zodra het weer kan buitenshuis, op een terras ofzo, daar heb ik geen zorgverlener bij me. Dus dan zou dat of niet kunnen, of ik zou mensen waarmee ik verder geen zorgrelatie heb, toch een best ingewikkelde handeling, moeten laten doen."

DONKERBLAUW: "Nu kan ik ook als ik op date wil, dan kan ik gewoon besluiten ik ga op date met iemand die ik verder niet ken. Dat moet dan wel aangegeven worden maar dat valt allemaal in de categorie dat is het probleem niet. Maar als iemand het aan mijn mond zet en helpt naar binnen te doen. Dat vind ik echt een andere categorie, en dat zou ik niet doen. Zonder die rietjes zou mijn participatie op dat soort vlakken aanzienlijk verminderen."

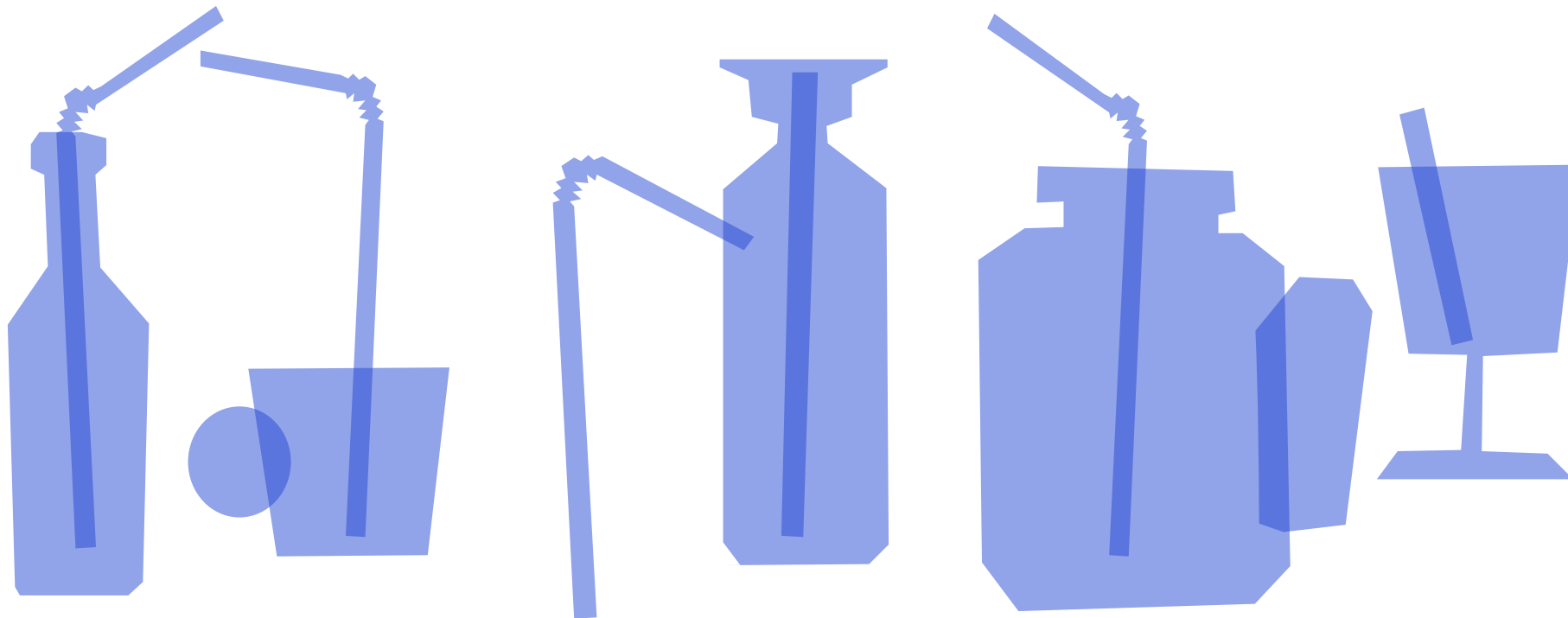
4.4.5 Rietjes zorgen ervoor dat mensen meer en vaker drinken

Door de vergrote zelfstandigheid in het drinken kunnen rietjes er ook voor zorgen dat mensen (vaak) genoeg drinken. Voldoende drinken heeft uiteraard een effect op de gezondheid.

DONKERBLAUW: "In de praktijk betekent dat je geneigd bent veel minder te drinken, wat ook gezondheidseffecten heeft. Vaak als je in een rolstoel zit heb je toch al meer kans op constipatie, om dat te voorkomen moet je goed drinken. Dat is ook een onhandige combinatie."

ROZE: "Bij familie probeer ik vaak uit een glas. Maar daarom drink ik weinig omdat het te veel energie kost en dan loopt het via mijn mond, mijn nek mijn kleding in en dan is mijn kleding weer vies."

4.5 GEBRUIKERS ZIJN TOT VERANDERING BEREID, ZOLANG ER MAAR EEN GOED ALTERNATIEF IS.

4.5 GEBRUIKERS WILLEN VERDUURZAMEN, ZOLANG ER MAAR EEN GOED ALTERNATIEF BESCHIKBAAR IS.

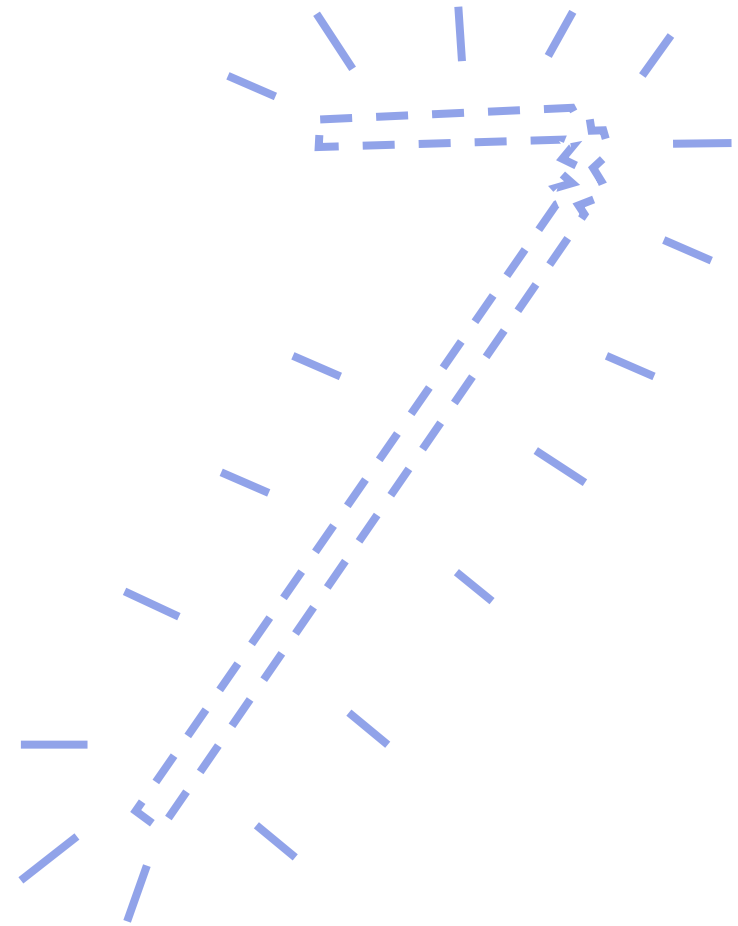
4.5.1 De deelnemers hebben begrip voor het probleem

De deelnemers geven aan het verminderen van het gebruik van single-use plastic belangrijk te vinden.

PAARS: "Ik stoor me aan het plastic rondom mijn hulpmiddelen, alles zit in plastic., katheterzakjes per stuk verpakt in plastic. Als er karton in zit vind ik het minder erg dan plastic. In de zorg en verpakkingen, veel plastic gebruik. Daar kan ik niet zo goed tegen."

DONKERBLAUW: "Ik merk dat leven met een handicap en duurzaamheid haaks op elkaar staan. Bijna alles wat ik voor mijn handicap nodig heb is niet duurzaam."

ROZE: "Ik heb ook wel een beetje schuldgevoel gekregen, van de schildpad met het rietje in zijn neus."

4.5 GEBRUIKERS WILLEN VERDUURZAMEN, ZOLANG ER MAAR EEN GOED ALTERNATIEF BESCHIKBAAR IS.

4.5.2 De deelnemers zijn bereid aanpassingen te maken om mee te helpen aan een duurzame wereld

De deelnemers laten ook merken dat ze ervoor open staan om zich een beetje aan te passen voor een duurzamere wereld, maar dit mag niet ten koste gaan van hun drinkgemak.

ORANJE: "Ik moet je zeggen dat ik nog wel bereid ben om aan een prettig en duurzaam alternatief iets meer te betalen. Maar ik kan het ook makkelijk betalen, iemand anders misschien niet. Als mensen daar in het ontwikkelen zo veel mogelijk rekening mee houden."

ROZE: "Ik heb ook wel een beetje schuldgevoel gekregen, van de schildpad met het rietje in zijn neus. We willen allemaal bewust bezig zijn en de oceaan redden, niet dat ik dat niet wil. Het is een hele movement van mensen die hun metalen rietjes meenemen naar Starbucks met #Savetheturtles. Ik wil dat ook maar ik kan het niet, en als ik het niet doe heb ik het gevoel dat ik me moet verantwoorden dat ik dat niet doe. Mensen gaan ervan uit dat ik me aanstel. Het is ook een beetje schaamte dan."

4.5.3 De deelnemers hebben vaak al veel verschillende opties geprobeerd

Zie hoofdstuk 6 voor meer ervaringen van deelnemers met bestaande alternatieven voor het kunststof wegwerpletje.

ORANJE: "Alles wat ik tegen kom probeer ik. Ik wil open staan voor nieuwe dingen."

LICHTBLAUW: "Allerlei alternatieven waar ook weer nadelen aan zitten."

ROZE: "Mensen geloven of niet dat ik niks anders kan gebruiken of ze geloven niet dat er geen alternatief is."

ROZE: "Papier heb ik dus ook uitgeprobeerd. Dingen zoals bamboe begin ik niet eens aan. Dat weet ik al bij voorbaat, dat is keihard. Glas durf ik gewoon echt niet, grote kans dat dat stuk gaat, dan ben je wel de sjaak. Pasta heb ik ook nog nooit gehad."

ROZE: "De enige reden is dat ik wel metaal heb ik dat dat de meest populaire optie is. En siliconen is flexibel, daarom heb ik dat geprobeerd"

PAARS: "Ik gebruik ook wel eens katheterslangetjes, dan knip ik het overbodige stuk af. Is wel dikker, en dat gebruik ik voor soep. Is ook wel plastic, maar ja ik heb het toch nodig. Dat doe ik al jaren ook omdat ik het... Ik dronk vroeger Cup a Soup en dunne yoghurt prettiger met een katheterslangetje."

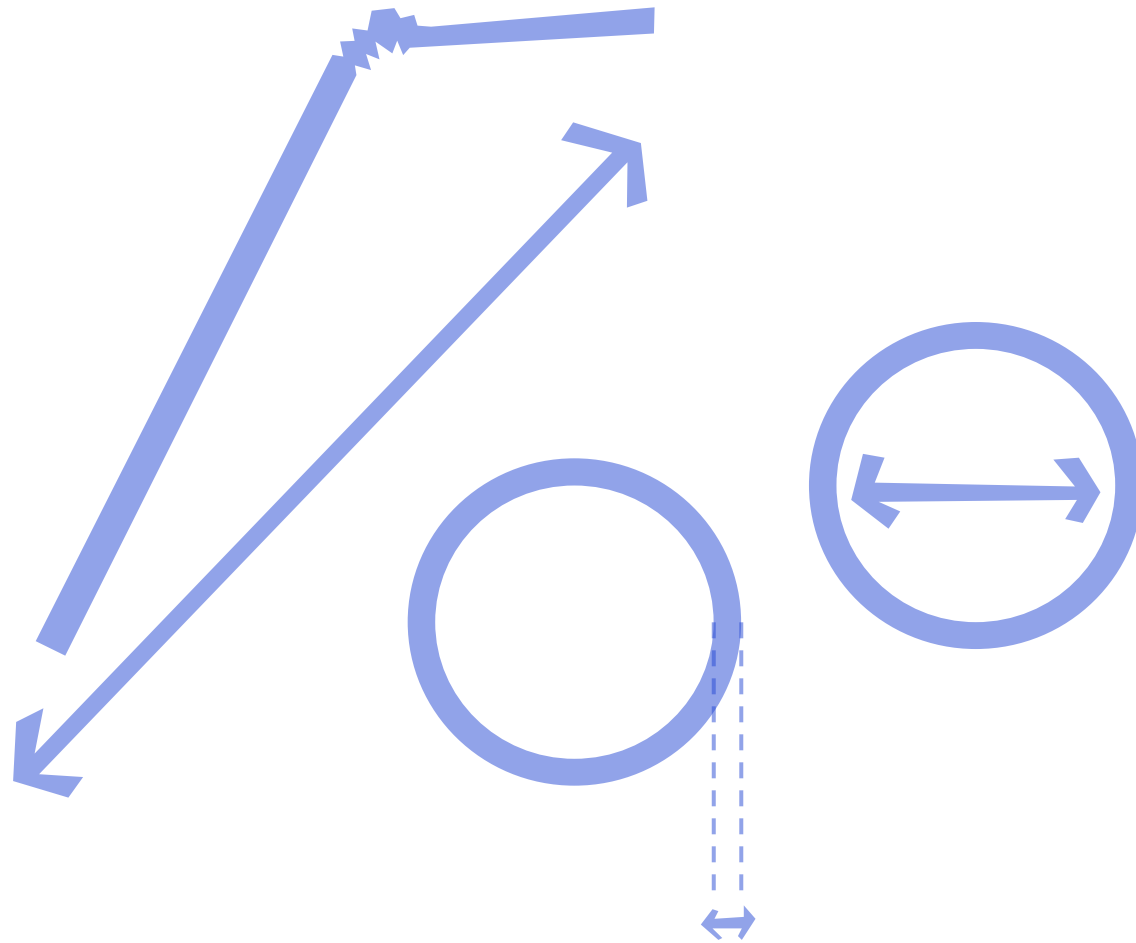
4.5 GEBRUIKERS WILLEN VERDUURZAMEN, ZOLANG ER MAAR EEN GOED ALTERNATIEF BESCHIKBAAR IS.

4.5.4 De deelnemers zijn enthousiast over een goed alternatief

ORANJE: "Ik wil ook graag een alternatief, maar dat mag niet betekenen dat we niet zo makkelijk kunnen drinken. Ik red me wel, maar moet me al aan zo veel dingen aanpassen. Maar wil ook graag een duurzame optie. Als we dat niet kunnen oplossen met zijn allen wordt ik bedroefd over de wereld. Het zou moeten kunnen."

LICHTBLAUW: "Zou graag meewerken om rietjes te testen!"

LICHTGROEN: "Het lijkt me wel heel leuk om het prototype uit te proberen."

5: PROGRAMMA VAN EISEN EN WENSEN

Waar moet een 'SUP proof'-alternatief voor het kunststof wegwerprietje aan voldoen?

5. PROGRAMMA VAN EISEN EN WENSEN

Wat is een Programma van eisen en wensen?

Een Programma van eisen en wensen (PVE) is een lijst met voorwaarden waaraan een 'goed' concept moet voldoen. Deze wordt opgesteld door het ontwerpvragestuk vanuit zoveel mogelijk relevante invalshoeken te analyseren. Er wordt onderscheid gemaakt tussen eisen (dat wat strikt noodzakelijk is) en wensen (eigenschappen die niet noodzakelijk maar wel wenselijk zijn).

Een goed programma van eisen.

- Is zo compleet mogelijk
- Is zo beknopt mogelijk
- Is zo concreet mogelijk
- Heeft meetbare/ kwantificeerbare eisen
- Heeft ondubbelzinnige eisen
- Is gevalideerd (bijv. d.m.v. onderzoek)

In dit hoofdstuk wordt het PVE voor een duurzaam, 'SUP proof'-alternatief voor het kunststof wegwerpletje beschreven. Hierbij wordt gerefereerd aan inzichten uit het gebruikersonderzoek en eventuele overige bronnen. Dit betekent dat productietechnische en commerciële aspecten en relevante wet- en regelgeving nog nader moeten worden onderzocht om hiervoor eisen op te kunnen stellen.

5. PROGRAMMA VAN EISEN EN WENSEN

Thema	Criterium	Inzicht(en)	Eenmalig- / Hergebruik	Eis / Wens
1. Hoofdfunctie & eigenschappen	Het rietje moet de gebruiker in staat stellen om door te zuigen met mond en lippen diverse warme en koude dranken en vloeibaar voedsel te nuttigen.		Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
2. Omgevingsfactoren*	<i>Waar wordt het rietje allemaal aan blootgesteld?</i>		Eenmalig- en herbruikbaar	
3. Functionele levensduur*	<i>Hoe vaak wordt het gebruikt en hoe lang moet het minimaal mee gaan?</i>		Eenmalig- en herbruikbaar	
4. Onderhoud	Het rietje moet onderhoudsvrij zijn.	4.3	Eenmalig- en herbruikbaar	Wens
	Het rietje moet vaatwasserbestendig zijn (eenmaal daags wassen zonder verlies van kwaliteit).	4.3	Herbruikbaar	Eis
	Het rietje moet schoongemaakt kunnen worden door het af te spoelen met water en zeep (minstens 10 jaar eenmaal per dag, zonder verlies van kwaliteit).	4.3	Herbruikbaar	Eis
	Het rietje moet schoongemaakt kunnen worden door het af te spoelen met water en zeep.	4.3	Eenmalig-	Eis
5. Kost- en verkoopprijs	De verkoopprijs van het rietje is gelijk aan of goedkoper dan die van bestaande kunststof wegwerprietjes.	4.2.13	Eenmalig-	Wens
	De verkoopprijs van het rietje is per gebruik gelijk aan of goedkoper dan de gemiddelde prijs van een kunststof wegwerprietje.	4.2.13	Herbruikbaar	Wens

* Thema's 2&3 worden ondervangen door de overige thema's.

Thema	Criterium	Inzicht(en)	Eenmalig- / Hergebruik	Eis / Wens
6. Verpakking	De verpakking van het rietje moet voldoen aan de barrière eisen voor voedselveiligheid.		Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
7. Formaat en Gewicht	Het rietje moet te produceren zijn in verschillende lengten en diameters.**	4.1.1, 4.2.4	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	Het rietje moet door de gebruiker (in lengte) op maat te knippen zijn.	4.2.1, 4.2.2, 4.2.3	Eenmalig-	Eis
	Het rietje moet zo licht mogelijk zijn en mag niet meer dan x% zwaarder zijn dan bestaande kunststof wegwerprietjes van gelijke lengte & diameter.**	4.2.11	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
8. Vormgeving, Uitstraling en Afwerking	De vormgeving en uitstraling van het rietje is onopvallend.**		Eenmalig- en herbruikbaar	Wens
9. Economische levensduur	Het rietje moet voor onbepaalde tijd in de handel blijven, tenzij een alternatief dat aan dezelfde eisen en wensen voldoet beschikbaar komt.		Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
10. Ergonomie	Het rietje moet (opnieuw) buigbaar zijn en die gebogen positie vast kunnen houden zonder terug te veren naar de originele positie.	4.2.5	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	Het rietje moet door de gebruiker te positioneren en te buigen zijn met diens lippen.	4.2.5, 4.2.6	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	Het gedeelte van het rietje dat in de mond komt moet, wanneer de gebruiker het tussen diens lippen knijpt, in te drukken zijn en daarna weer terugveren naar de originele vorm.	4.2.6	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	Het rietje moet een gladde textuur hebben en prettig aanvoelen tussen de lippen en in de mond.**	4.2.14	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis

** Moet getoetst worden met gebruikers.

Thema	Criterium	Inzicht(en)	Eenmalig-/ Hergebruik	Eis/ Wens
	Het rietje moet een neutrale smaak en geur hebben.**	4.2.8	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	De benodigde zuigkracht om het rietje te kunnen gebruiken moet vergelijkbaar zijn met de zuigkracht die nodig is om bestaande kunststof wegwerpvarianten te gebruiken.	4.2.4, 4.2.6	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	Het rietje mag niet dichtknijpen (d.w.z. blokkeren doordat de gebruiker erdoor zuigt) tijdens het gebruik.	4.2.6	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
11. Betrouwbaarheid***	Het rietje moet minstens 7 dagen onafgebroken worden gebruikt in een vloeistof /vloeibaar voedsel tot 100 graden Celsius zonder verlies van kwaliteit.	4.2.17	Eenmalig-	Eis
	Het rietje moet minstens 100 keer (opnieuw) gebogen kunnen worden zonder dat dit een defect/ lek veroorzaakt.	4.2.5	Eenmalig-	Eis
	Het rietje moet minstens 10 jaar onafgebroken worden gebruikt in een vloeistof/ vloeibaar voedsel tot 100 graden Celsius zonder verlies van kwaliteit.	4.2.17	Herbruikbaar	Eis
	Het rietje moet minstens 10 jaar bij dagelijks gebruik (opnieuw) gebogen kunnen worden zonder dat dit een defect/ lek veroorzaakt.	4.2.5	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
12. Opbergen	Het rietje moet eenvoudig, veilig en hygiënisch op te bergen zijn wanneer het niet wordt gebruikt.		Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	Het rietje moet eenvoudig, veilig en hygiënisch op te bergen zijn om mee te nemen.**		Eenmalig- en herbruikbaar	Eis

** Moet getoetst worden met gebruikers. *** Concept moet getest worden op betrouwbaarheid, eisen ter indicatie.

Thema	Criterium	Inzicht(en)	Eenmalig-/ Hergebruik	Eis/ Wens
13. Veiligheid	Het rietje mag bij normaal gebruik niet breken, oplossen of scheuren waardoor er risico op verstikking of verwondingen ontstaat.	4.2.10	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	Het rietje mag geen scherpe randen hebben waar de gebruiker zich aan kan bezeren.		Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	Het rietje moet dusdanig flexibel zijn dat een gebruiker zich er niet aan kan bezeren door onbedoelde/ onvrijwillige bewegingen.	4.2.6	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	Het rietje moet dusdanig isolerend zijn dat het gebruikt kan worden met warme dranken of warm voedsel (tot x graden Celsius) zonder dat de gebruiker risico loopt diens lippen, tong of mond te branden of bezeren.	4.2.7	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	Het rietje moet gebruikt kunnen worden door mensen met een contact- of voedselallergie.		Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
	Het rietje moet veilig te gebruiken zijn in combinatie met oplosbare medicijnen.	4.3.3	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis
14. Verkrijgbaarheid	Het rietje is aan te schaffen via voor de gebruikers bekende kanalen.	4.2.12	Eenmalig- en herbruikbaar	Eis

6. HUIDIGE ALTERNATIEVEN

In dit hoofdstuk wordt een indruk gegeven van de ervaringen van de deelnemers met diverse alternatieven voor het kunststof wegwerpietje. Hieronder wordt een (onvolledige) selectie weergegeven:

Metaal

Glas

Siliconen

Bron: Fako Bijoux, Bol.com

Biologisch-afbreekbaar
(divers)

Bron: Cocktails & Mocktails, Bol.com

Papier

TPE-S

Bron: Clickstraw, Bol.com

Hard kunststof

Bron: Kikkerland.com

Bamboe

Kogelrietjes (met terugloop-
beveiliging)

Bron: MedBIS.nl

6. HUIDIGE ALTERNATIEVEN: METAAL

ORANJE: "Metaal is voor warme dranken funest want het wordt bloedheet. Dat gaat niet langzaam, je voelt eerst niets en hebt ineens een blaar in je lip."

GEEL: "Als ik voor elk rietje wat ik gebruik een stalen rietje zou gebruiken zou het slecht zijn voor mijn tanden."

LICHTBLAUW: "Dat heb ik al met die stalen rietjes, ook het idee dat die smaak zich daar snel aan hecht. Toen kwam ik bij die glazen rietjes terecht."

LICHTBLAUW: "Ik vind het geen smakelijk idee dat je eerst tomatensoep... terwijl je met staal niet kan controleren of hij schoon is van binnen. Hoe moet je dan reinigen?"

PAARS: "Niet stug zoals metaal, dat komt tegen mijn tanden aan."

ORANJE: "Ik had een metalen rietje met een buigbaar deel maar met mijn kracht kreeg ik het helaas niet gebogen."

PAARS: "Metaal buigt niet,, kan ik niet makkelijk bij... het staat dan op mijn plank en de rietjes moeten dan een beetje kunnen buigen zodat ik er goed bij kan."

ROZE: "Op wat betere dagen gebruik ik metalen rietje met siliconen tip. Dat is ook wel lekker als het warm is want het maakt je drinken wel lekker koud."

ROZE: "Soms heb ik een verwennerij voor mezelf en dan heb ik een blikje cola, daar kan gene metalen rietje is maar daar blijft maar schuim uit komen. Coca cola zero met cherry of cinnamon, als ik dan die metalen erin doen, dan laat ik hem zo ploep en dan komt er allemaal schuim uit. Dus daar gebruik ik dan maar plastic."

DONKERGROEN: "RVS. Die krijg ik echt niet schoon, dat is echt niet hygiënisch. Tenzij je het echt in ... misschien moet je het dan met een tang vastpakken en een poos onder de kokende kraan houden. En het is voor hete vloeistoffen erg onaangenaam. Brandblaren en je lippen verbranden. Voor water is het verder prima. In revalidatie gebruiken ze het ook maar dat is alleen voor water en dat steriliseren ze."

DONKERGROEN: "Plastic rietjes zijn ook best wel hard. Stalen rietjes zijn gewoon niet prettig aan je lippen. Zal ook te maken met de temperatuur en het materiaal en dat mensen moeten helpen, niet altijd, maar als mensen een rietje geven dan prikken ze soms door je tandvlees heen. Dat moet je ook niet hebben met een metalen rietje, een plastic rietje ook niet. En ze buigen niet."

6. HUIDIGE ALTERNATIEVEN: PAPIER

ORANJE: "Papier en karton werkt als je geen buig deel nodig hebt en het meteen opdrinkt. Maar anders vergaat het aan de onderkant. Is niet gevaarlijk maar werkt niet of zit in mijn drinken en dat is niet fijn/ lekker."

LICHTBLAUW: "in het openbaar ben ik alleen nog maar papieren wegwerprietjes tegengekomen daar hoeven we het niet eens over te hebben."

LICHTBLAUW: "(papier?) Als je er een warme vloeistof in stopt dan gaat het snel verkleven. Dat drinkt niet fijn. Zowel aan de bovenkant en de onderkant. Dan zit je te denken hoe moet ik hem weer ontsluiten. Je wil bijna geen zuigbeweging maken, je spant dan je lip op een bepaalde manier aan."

ROOD: " Papier vond ik verschrikkelijk. Dat smaakt niet lekker het beïnvloed de smaak, volgens mij heb ik bamboe gehad. Ook niet. Te hard."

LICHTGROEN: "Als ik naar het terras ga dan bestel ik meestal een rietje. Nu krijg je dan meestal een kartonnen rietje maar dat vind ik niet zo heel prettig omdat die dan papperig worden dat is nadelig voor de beleving."

PAARS: "Papier echt waardeloos dat lost helemaal op.... Bij een cafetaria had ik laatst papier in een latte macchiato die bleef aardig heel. Als het papier oplost kan je niet van je latte genieten."

ROZE: " 's Nachts als ik wakker word is ook even wat drinken. Wat ik dan lekker vind is chocomel. Maar de pakjes hebben ze de rietjes vervangen voor papieren rietjes. Dan pak ik die in bed en dan neem ik een slok en dan is het na een paar seconden al dat het drapperig word. Als ik na een paar uur weer een slok wil nemen dan drink ik gewoon papier drap."

6. HUIDIGE ALTERNATIEVEN: SILICONEN

ORANJE: "Het siliconen materiaal zelf is dik, voelt alsof ik "aan een tiet hang". Het is wel "heel veel rietje" in je mond. Het mondgevoel is niet fijn. Maar snap dat ik soms ook ergens aan moet wennen. De materie is dik en de holte ook dus het is een boel rietje."

ORANJE: "(Over siliconen:) " Dan is het gevoel raar, en bij wijn ben je snel dronken omdat je een enorme slok binnen krijg. Met koffie is het niet lekker. Als ik hem in de la zie liggen denk ik, ik pak toch een andere."

PAARS: "Siliconen, dat is misschien wel wat maar het buigbare hoe krijg je dat er in, het is te slap he?
Voor bepaalde dranken maar voor water niet. Het is te breed, het gat is te groot."

Bron: Fako Bijoux, Bol.com

6. HUIDIGE ALTERNATIEVEN: GLAS

LICHTBLAUW: "Die glazen rietjes die ik heb vind ik wel dik. Het glas en de cilinder is op zich ook vrij breed. Daardoor heb je bijna een rioolpijp in je soep dat eet ook niet fijn."

ROZE: "Stel je voor dat ik even mijn focus er niet bij heb en ik denk hap, en ik bijt op het rietje, dan heb je glas in je mond. Of dat je hem net iets te hard in de vaat hebt afgewassen en er zit een barstje in, dat vind ik gewoon eng."

LICHTBLAUW: (Dikke glazen rietjes) "Drinkt heel raar, hebt het gevoel dat je mond niet goed om de cilinder sluit, en bang bent om vocht te verliezen. Houd sowieso meer van een dun glas."

GEEL: "Ook glazen rietjes worden heel heet in warme dranken."

6. HUIDIGE ALTERNATIEVEN: BAMBOE (VERSCHILLENDE SOORTEN)

Dikkere, harde bamboe rietjes

LICHTBLAUW: "Die bamboe daar gaat helemaal de smaak in zitten."

GEEL: "Bamboe geeft ook smaak mee, vind ik zelf. Bamboe voelt ook heel stroef, het is heel hard voor je tanden."

Bamboepapieren rietjes

ORANJE: "Bamboe heb ik gebruikt. Hele dunne, als je aan tafel water drinkt gaat het prima maar verder niet."

DONKERGROEN: "Bamboerietjes krijg je ook nog wel eens als je ergens anders bent. Dan moet je heel snel je koffie opdrinken, anders is je rietje opgelost. Dat werkt voor warme vloeistoffen niet en dat wordt slap, dat smelt of het lost op."

Dunne bamboe rietjes

ORANJE: "Bamboe is heel scherp, bijna een saté prikker. Je moet voorzichtig zijn, als je niet oplet is het auw, het puntje is scherp en dun. De diameter was dunner dan een standaard plastic supermarktrietje."

6. HUIDIGE ALTERNATIEVEN: BIOLOGISCH-AFBREEKBAAR

Maismeel

ORANJE: "Maismeel was kort en een grote diameter, voor koffie en wijn is dat niet fijn. Water maakt niet uit. Soep, kon het niet tegen warmte. De onderkant gaat tegen elkaar plakken."

Bron: Cocktails & Mocktails, Bol.com

7. CONCLUSIE

Dit onderzoek leidde tot de onderstaande vijf hoofdzichten over het gebruik van rietjes door mensen met een beperking. Op basis van deze en overige inzichten is een programma van eisen voor een alternatief voor het kunststof rietje voor eenmalig gebruik opgesteld.

1. [Waarom, waarvoor, wanneer, waar, hoe, hoe veel & hoe vaak rietjes worden gebruikt verschilt van persoon tot persoon.](#)

De mate waarin de doelgroep afhankelijk is van rietjes is per individu anders. Dit heeft invloed op hoe regelmatig iemand een rietje nodig heeft (van zelden tot meerdere rietjes per dag), in welke situaties iemand wel of juist geen rietje gebruikt en hoeveel hulp van anderen diegene hierbij nodig heeft.

2. [Er bestaat geen 'favorietje': de eigenschappen van een prettig rietje zijn afhankelijk van de behoeften van de gebruiker en de context waarin het rietje wordt gebruikt.](#)

Geen enkel rietje voldoet perfect aan de eisen en wensen van iedere gebruiker. Veel gebruikers hebben daarom ook meerdere verschillende rietjes. Zo hangt een prettige drinkhouding bijvoorbeeld af van de positie van de gebruiker ten opzichte van diens glas, beker of kom, het formaat hiervan en de lengte en buigbaarheid van het rietje dat wordt gebruikt. Een geschikt rietje heeft dus afhankelijk van gebruikssituatie een andere afmeting. Sommige gebruikers knippen een langer rietje daarom af op de door hen gewenste lengte. De gewenste diameter is weer afhankelijk van de dikte van de vloeistof die wordt genuttigd, bijvoorbeeld soep. In het 'Programma van eisen' (blz. 34) worden deze eigenschappen verder uiteengezet. Enkele bestaande alternatieven blijken voor sommige gebruikers in sommige situaties wel geschikt, maar er is geen alternatief dat net zo veelzijdig is in het gebruik als het kunststof rietje voor eenmalig gebruik.

3. [Rietjes \(langdurig\) hergebruiken is vaak geen optie.](#)

Voor de doelgroep is het gebruiken van herbruikbare rietjes niet vanzelfsprekend. Het schoonmaken van deze rietjes is voor hen vaak te ingewikkeld. Daarnaast is het lastig om vast te stellen of het rietje vervolgens ook daadwerkelijk goed schoon is. Hiernaast valt op dat gebruikers hun kunststof rietjes vaak al meer dan 1 keer gebruiken, soms tussendoor schoonmaken en in sommige gevallen zelfs (meer dan) een dag bewaren.

4. [Rietjes zijn essentieel: ze hebben een grote impact op veel aspecten van het dagelijks leven.](#)

Hoewel alle gebruikers baat hebben bij (eenmalige kunststof) rietjes, zijn ze voor sommigen een eerste levensbehoefte. Hiernaast zorgen ze voor een grotere zelfstandigheid en verminderen daarmee ook de noodzaak voor hulp van zorgverleners. Ook zorgen ze ervoor dat men vaker/ meer drinkt en buitenshuis gemakkelijker iets kan drinken. Zonder een rietje wordt drinken voor veel gebruikers een 'functionele' taak die snel moet gebeuren.

5. [Gebruikers willen verduurzamen, zolang er maar een goed alternatief beschikbaar is.](#)

De deelnemers aan het onderzoek geven aan dat ze ervoor open staan om zich een beetje aan te passen om kunststofafval terug te dringen, maar dat dit niet ten koste mag gaan van hun drinkgemak.

8. DISCUSSIE

Dit onderzoek is gebaseerd op gesprekken met 9 deelnemers. Dit leverde inzichten op in veel verschillende gebruikssituaties voor rietjes, met bijbehorende eisen en wensen. De complete doelgroep is echter *nóg* veel breder en meer divers, met mensen met meer verschillende voorkeuren, gebruiken, beperkingen, leeftijden, contexten, enzovoort.

Dit onderzoek is dus niet bedoeld als een *volledig* representatieve weergave van de eisen en wensen voor een rietje. Het is echter een goed begin om te begrijpen hoe divers het gebruik van rietjes is en de daarbij horende eisen en wensen voor een duurzaam alternatief.

BIJLAGE 1: RIETJES EN DE SUP-RICHTLIJN

Wat betekent de invoering van de SUP-richtlijn voor kunststof wegwerpietjes?

Vanwege de invoering van de Europese richtlijn voor kunststofproducten voor eenmalig gebruik (EU 2019/904) geldt vanaf 3 juli 2021 een verbod op diverse producten, waaronder kunststof rietjes.

In het kort houdt dit in dat ieder rietje waarover je op de onderstaande 3 vragen 'ja' kunt antwoorden, per 3 juli 2021 verboden wordt:

1. Verliest het rietje zijn kwaliteiten om een goed rietje te zijn nadat je het meermaals (bijvoorbeeld 20 keer) hebt afgewassen?
2. Kan het product zijn functie niet meer vervullen als er een specifiek polymeer wordt weggelaten?
3. Komt die polymeer niet van nature voor in de natuur maar moet het door mensen gemaakt worden?

De relevante wettekst is als volgt:

Het is verboden producten vervaardigd uit oxo-degradeerbare [kunststoffen](#) en de volgende [kunststofproducten](#) voor [eenmalig gebruik](#) in Nederland in de handel te brengen: [...]

d. rietjes, tenzij dit [medische hulpmiddelen](#) zijn als bedoeld in artikel 2, punt 1, van verordening (EU) 2017/745;

Hiervoor worden de volgende definities gehanteerd:

Kunststof: Een kunststof is een materiaal, bestaande uit een polymeer, dat chemisch gewijzigd is en niet van nature voorkomt. Bioplastics en biologisch afbreekbare kunststoffen, zoals PLA vallen hier ook onder, omdat zij niet van nature voorkomen en met een chemisch proces geproduceerd worden.

Kunststofproduct: Een product dat geheel of gedeeltelijk van kunststoffen is gemaakt. Als de kunststof nodig is om een functie van het product te vervullen is het een kunststofproduct. Bijvoorbeeld een vloeistofdichte kunststof binnenlaag in een kartonnen rietje, maakt het hele rietje tot kunststofproduct.

Voor eenmalig gebruik: Een kunststofproduct dat niet ontworpen of verkocht wordt om binnen zijn levensduur meerdere malen voor hetzelfde doel gebruikt te worden. Ook wel aangeduid met de Engelse term 'single-use plastic'.

Medisch hulpmiddel: Naar Europese richtlijnen, die in Nederland opgenomen zijn in een wettekst die [hier](#) terug te vinden is.

- Een medisch hulpmiddel is ontworpen om te helpen bij diagnose, preventie, bewaking, behandeling, verlichting, of compensatie van ziekten, verwondingen, of handicappen.
- . en overige zaken zoals bevruchting, therapie, en anatomisch onderzoek, maar *niet* een geneesmiddel.

BIJLAGE 1: RIETJES EN DE SUP-RICHTLIJN

- ... is aangemeld als medisch hulpmiddel bij een bevoegde instelling en een CE markering hebben.
- ... voldoet aan specifieke veiligheidseisen die speciaal voor dit hulpmiddel worden opgesteld
- ... en is verpakt en gelabeld als medisch hulpmiddel.

Welke rietjes vallen dus onder de SUP-richtlijn?

Alle rietjes die gemaakt zijn om 1x te gebruiken, waarbij een kunststof een functie vervuld. Het belangrijkste voorbeeld van een functie in een rietje is het vormen van een vochtbarrière, maar het kan ook zijn toegevoegd aan een materiaal om het flexibeler te maken.

Welke rietjes vallen er niet onder?

- Gecertificeerde rietjes. Deze zijn (nog) niet beschikbaar, maar deze route wordt momenteel onderzocht.
- Alle rietjes waar geen enkele kunststof in zit, bijvoorbeeld papieren rietjes.
- Alle rietjes met kunststof die wel vaak hergebruikt kunnen worden. Bijvoorbeeld dikke kunststof rietjes die in een vaatwasser kunnen.